

ROMANO CARTA PAULOBA ÆΛÐΑ DJABARÃ ROMANEHEMA ITEA

Poa 56are Pauloba nañ cartada djabarã Roma purudebema itea þalsia. Roma puruðaa wãé þaða bërã cartara þalsia idjiðebemada cawaðamãrẽã. Jerusaleñnaa wãï naëna Corinto purudeba diabuesica þla (Hecho 20:1-3).

Roma purude djabarã judiorãda, judiorãé sida baraasia. Judiorãba Æcõrëba Moisea diaða leyra ëpë panabadjiðaa bariblrɿ judiorãéba ëpënaca basía. Mañ bërã Pauloba nañ crícha dromada Romano 1:16-17de þalsia: “Mãra peracaa beðea bia Jesucritodebemada jaradiai carea, mañ beðea ijãbɿdara Æcõrëba idji lþlaðeba jũma ëdrɿ edabari bërã; judiorãda, judiorãé sida. Mañ beðea biaðeba Æcõrëba cawabi þla sãwã ëberãrãra jipa unubarida. Jesucritoda ijãsira mãwã unubaría.”

Pauloba naãrã þalsia judiorãba, judiorãé biða cadjirua obada carea Æcõrëba cawa oida (1:18ðeba aþa 3:20ðaa). Mañare þalsia Æcõrëba idji biaðeba Jesucrito ijãbɿdarã jipa unu þlðebemada (3:21neba aþa 5:21naa). Mañare þalsia Æcõrëba Jesucrito ijã þeara idji Jaureðeba ara idji itea bia þlbarida (6:1neba aþa 8:39ðaa). Mañare þalsia zocãrã judiorãba Jesucritora ijãnaé panlmĩna ewari aþa ijãnida (9:1neba aþa 11:36ðaa). Mañare þalsia sãwã dadjirãra jipa nĩbaðida panɿda (12:1neba aþa 15:13ðaa). Jĩrũare þalsia España druaðaa wãï naëna djabarã Romanebemada acɿde wã quĩrĩã þlɿda (15:14-28). Pauloba jĩrũare þlðara 16:1-27de þla.

Nañ cartade Pauloba naãrã ðada

¹ Młra Paulo, Jesucrito nezocaa. Ācōrēba młra edasia Jesucritoba diabuedada ðamãrēã idjaba ðasia bedea bia Ācōrēnebemada jaradiade wãmãrēã.

² Mañ bedea biara Ācōrēba naēnaeda diai jarasia. Idjideba bedeadadarãba małra Idji Bedeade ðasidaa. ³⁻⁴ Mañ bedea biara idji Warradebema. Idji Warra dadjirã Boro Jesucritora nañ djarade Israeldebema boro Daviedeza zedaa. Baribara idji beu ðadada ĳrēbaside Ācōrē Jaureba unubisia Ācōrē Warra ðada ðada.

⁵ Jesucritodeba Ācōrēba młra ðasia idjia diabuedada ðamãrēã. Idji biadeba mãwã ðasia jũma druazabemaba Jesucritoda ĳãnamãrēã, idji bedeadada ĳã oðamãrēã, idjaba idjida bia jaraðamãrēã. ⁶ Bãrã sida Ācōrēba trłsia Jesucrito itea ðeðamãrēã.

⁷ Młra nañ cartara ðabara jũma Romanebema djabarã itea. Ācōrēba bãrãra quĩrã ða idjaba trłsia idji ēberãrãda ðeðamãrēã. Młra quĩrã ða dadjirã Zeza Ācōrēba dadjirã Boro Jesucrito ume ãdji biadeba bãrãra careba pananida idjaba necai ða sida dia pananida.

Paulo Romanaa wã quĩrã ðada

⁸ Naãrã młra jaraya: Jesucritodeba młra jũma bãrã carea Ācōrēba bia ðada abaria bãrãba Jesucrito ĳã pannebemada druazabemaba bedea pan ðãrã. ⁹ Ācōrēba quĩrã ðara jũma młra soðeba o ða bedea bia idji Warradebemada jaradia ða ðãrã. Idjia cawa ða młra iwiðibara bãrã carea iwiðibarida. ¹⁰ Młra iwiðibaria idjia quĩrã ðabara młra idu bãrã acade wãbimãrēã. ¹¹ Wãrãda młra bãrãra unu quĩrã ða Ācōrē Jauredeba carebai carea. Mãwã bãrãra zarea ðeðia. ¹² Młra quĩrã ða dadjirãba abarica Crito ĳã panneba dji careba pananida zarea panani carea.

¹³ Djabarã, młra quĩrã ða bãrãba cawadida wãrãda ðarima zocãrã bãrãmaa wãida crıcha ðabarida. Baribara

wadibiða poya wãé ðla. Bãrãmaa wã quĩrĩã ðla mĩa jara-
dia ðlðeba jãmabemarãba Jesucritoda ijãnamãrẽã dewara
druaðebemarãba ijãpẽdaða quĩrãca. ¹⁴⁻¹⁵ Mĩa beðea bia
Jesucritodebemada jũmarãa jaradiaida ðla. Ne cawa ðeaa,
ne adua queðeaa, carta cawa ðeaa, carta adua ðeaa biða
jaradiaida ðla.* Maĩ carea bãrã Romanebemarãa biða
jaradiaðe wã quĩrĩã ðla.

¹⁶ Mĩa peracaa beðea bia Jesucritodebemada jaradiai
carea, maĩ beðea ijãbldara Æcõrẽba idji lðlðeaba jũma
ẽdrɿ edabari bẽrã; judiorãda, judiorãé siða.† ¹⁷ Maĩ
beðea biaðeba Æcõrẽba cawabi ðla sãwã eberãrãra jipa
unubarida. Jesucritoda ijãsira mãwã unubaria. Æcõrẽ
Beðeade nãwã ðl ðla:
Æcõrẽ quĩrãpita jipa ðlra idji ijã ðlðeba zocai ðaya.‡

Eberãrã Æcõrẽ quĩrãpita beðeade panlnebema

¹⁸ Æcõrẽba bajãneba cawabi ðla cadjirua o ðeara, ji-
paé ðea siða idji quĩrũbiðeba jũma cawa oida. Æd-
jia cadjirua o panlneba wãrã beðeara idu cawabiðacaa.
¹⁹ Æcõrẽnebema poya cawaida ðlra ãdjirãba bio cawa
panla, idjia cawabi ðl bẽrã. ²⁰ Naĩ ejũã oðaðeba ltaa
Æcõrẽ ununacadebemada eberãrãba ebuða unubadaa. Id-
jia oða acɿ panlneba cawa panla idjira Æcõrẽda idjaba
ewariza ne jũma poya o ðlða. Maĩ carea cadjirua o ðeaba
poya jaraðaéa Æcõrẽ adua panl bẽrã beðeade panléda.
²¹ Ædjirãba Æcõrẽra cawa panasiðamĩna idjia bia beðeadaé
basia idjaba bia ðlaða aðaé basia. Æteblɿɿ crĩcha neé
ðea quĩrãca crĩcha panesiðaa. Mãwã ãdji crĩchara bié

* ^{1:14-15} Ne cawa ðea, ne adua queðea. Griego beðeade ðl ðla
“griegorãa idjaba ãibemarãa.” † ^{1:16} Judiorãda, judiorãé
siða. Griego beðeade nãwã ðl ðla: “Naãrã judiorãda, mãlare
judiorãé siða.” ‡ ^{1:17} Habacuc 2:4.

bepeđa pãĩmane panesiđaa. ²² Ādjirãba crĩcha cawa beađa asidamĩna crĩcha neé beasia. ²³ Ācõrẽ beuca bia quiruda igarasidaa. Małbe dadji beuida ʘŁ zaca ʘŁda ođapeđa małgła bia beđe panesiđaa. Ībana za quĩrãca, animarã jĩrũ quĩmãrẽ bea za quĩrãca, idjaba jãne wãbada animarã za quĩrãca ođapeđa małgła bia beđe panesiđaa.

²⁴ Mał carea Ācõrẽba iduaribisia ādji soba cadjirua o quĩrĩã ʘŁda ođamãrẽã. Mał bẽrã ādjirãba mĩã perada o panesiđaa. ²⁵ Wãrã Ācõrẽda igarapeđa sewadrŁ ěpẽ panesiđaa. Ācõrẽba ne jũmada ođamĩna idji cãyãbara idjia ođadrŁ ěpẽ panesiđaa idjaba bia beđe panesiđaa. BaribŁrŁ dadjirãba ababe ĀcõrẽabŁrŁ ewariza bia beđe ad-ida panŁa. Bia ʘŁa mãwã ʘŁaida. §

²⁶ Ādjirãba sewada ěpẽpeđa bẽrã Ācõrẽba iduaribisia mĩã perada ođamãrẽã. Wẽrãra umaquĩrã ume ʘŁaida ʘŁda idu ʘŁapeđa abarica wẽrã ume panesiđaa. ²⁷ Ara mał quĩrãca umaquĩrãra wẽrã ume ʘŁaida ʘŁda idu ʘŁapeđa abarica umaquĩrãda dji awuapeđa mĩã perada o panesiđaa. Mał cadjirua o panŁ carea Ācõrẽba ādjirãra cawa oya idjia cawa oida ʘŁ quĩrãca.

²⁸ Ādjirãba Ācõrẽra igarapeđa bẽrã idjia iduaribisia crĩcha cadjiruada ěpẽnapeđa mĩã oié beađa o pananamãrẽã. ²⁹ Ne jũma cadjiruada obadaa. Mĩã peraida ʘŁda obadaa, ne jũma awuabadaa, djãrãra bié obadaa, djãrãba eroʘŁ carea bié crĩchabadaa, mĩã beabadaa, caicayabadaa, djãrã cũrũgabadaa, djãrã bié jarabadaa, idjaba nẽbŁra obadaa. ³⁰ Djãrã ěcarraare bié beđeabadaa, Ācõrẽra quĩrãmabadaa, idjaba djãrã quĩrãpita bié beđeabadaa. Ādjirãra dji biara beđa abadaa idjaba dji dromaana abadaa. Djãrã bié ođi carea

§ 1:25 Bia ʘŁa mãwã ʘŁaida. Griego beđeade ʘŁ ʘŁa: “Amén.”

jarabadaa. Ādji djibari bedeara ijānacaa. ³¹ Cawara zarea beaa. Ādjia bedea baredadara odacaa. Quirā neé beaa, ādji bié odara quirādoadacaa idjaba djārāra quirā djuburiadacaa.* ³² Ādjirāba bio cawa panla Ācōrēba māwā o beara bio cawa oida.† Baribara ara māwā o nīnaa idjaba dewararāba abari quirāca cadjirua oblade bia crīchabadaa.

2

Ācōrēba cawa oidebema

¹ Maḷba ni abalba crīchaié bla Ācōrē quirāpita bedede bleda. Dji jiraara o bada a bl bida māwā crīchaié bla. Djārāba cadjirua o bada jarabara ara idjida jara bla, idjia bida abari quirāca obari bēra. ² Dadjirāba cawa panla jūma cadjirua o beara Ācōrēba jipa cawa obarida. ³ Maḷ bēra djārāba cadjirua o bada abalba jaraibara, baribara abarica o bblara, idjia crīchaié bla Ācōrēba cawa oéda. ⁴ Māwā crīcha blba igara bla Ācōrēba quirā djuburia bledbemada, jūma droa bledbemada, idjaba cadjirua oda isabe cawa odebemada. Idjia adua bla Ācōrēba māwā bio quirā djuburia bada cadjiruada igarapeba idjima zemārēa.

⁵ Baribara cawara zarea bl bēra idjia cadjiruada igaracaa Ācōrēmaa ze amaaba. Maḷ carea Ācōrēba cawa oi ewaride idji quirūbideba wetara cawa oya. Maḷ ewaride Ācōrēba unubiya sāwā jūmarāda jipa cawa oida. ⁶ Idjia jūmarāda diaya ādjia opeada quirāca. ⁷ Ācōrēba biada o panla Ācōrēba ādjida bia unumārēa, bia jaramārēa, idjaba

* ^{1:31} Ādji bié odara quirādoadacaa. Griego bedede ebuda bléa. † ^{1:32} Ācōrēba māwā o beara bio cawa oida. Griego bedede nāwā bl bla: “Ācōrēba jara bcārīa māwā o beara beudida panla.”

ewariza idji ume zocai ɛlmārēã. Mañ ēberārãra Ācōrēba wārãda ɛlya ewariza idji ume zocai pananamārēã. ⁸ Baribɔɾɔɔ ɔcɔɾɔɔba crīcha bié ɛɔɔɔɔba djārã cāyābara biara ɔɔɔɔɔ carea jɔɾɔɔbadaa. Mañ bēřã wārã ɔɔɔɔɔara ijã quĩrĩnaca idjaba cadjiruada obadaa. Mañ ēberārãra Ācōrēba idji quĩrũɔɔɔɔba bio cawa oya. ⁹ Idjia cawa obɔɾɔɔɔɔ jũma cadjiruua o ɔɔɔara bia mĩga ɔɔɔɔɔ idjaba sopua ɔɔɔɔɔ. Judiorãda, judiorãé sɔɔɔa mãwã ɔɔɔɔɔ.* ¹⁰ Baribɔɾɔɔ jũma bia o ɔɔɔara Ācōrēba bia unuya, bia jaraya, idjaba necai ɛlya. Judiorãda, judiorãé sɔɔɔa mãwã oya. ¹¹ Ācōrēba ēberārãra jũmaena aɔɔari quĩrãca jipa cawa oya.

¹² Ācōrēba Moisea diaɔa ley adua ɔɔɔɔɔ cadjiruara obada bēřã mañ leyra adua panɔmĩna Ācōrēba cawa oya. Idjaba mañ ley cawa ɔɔɔɔɔ cadjiruara obada bēřã Ācōrēba ara mañ leyɔɔɔɔ cawa oya. ¹³ Ley ũrĩ panɔneba ēberārãra Ācōrē quĩrãpita jipa ɔɔɔã, aɔɔɔɔɔ ijã o panɔneba Ācōrē quĩrãpita jipa ɔɔã. ¹⁴ Judiorãéba mañ leyra adua panɔmĩna ãdji crīchɔɔɔɔba mañ leyba jara ɛɔ quĩrãca ɔɔɔɔɔ obadaa. Mãwã unubibadaa biada, cadjiruua sɔɔɔa cawa panɔɔa. ¹⁵ Ara ãdjia o panɔneba unubi panɔa mañ leyba jara ɛɔra sɔɔɔɔba cawa panɔɔa. Ādji crīchɔɔɔ cawa panɔa biada wa cadjiruada o panɔɔa, ɔɔɔɔɔ panɔɔa wa ɔɔɔɔɔ panɔéda. ¹⁶ Jũmarãba ãdji sɔɔɔ mēřã eropanɔra Ācōrēba cawa oi ewaridɔɔ Jesucritɔɔɔba cawa oya. Mãwãya ɔɔɔɔa bia mãa jaradia ɛɔba jara ɛɔ quĩrãca.

Ācōrēba Moisea diaɔa leyɔɔɔba judiorãra jipa ɔɔɔã
¹⁷ Bãrã judiorãba dji biarãana abadaa. Ācōrēra biara cawa panɔana abadaa. Crīcha panɔa ɔɔɔɔɔda Ācōrēba Moisea diaɔa leyra cawa panɔ bēřã. ¹⁸ Mañ leyra eropanɔ

* ^{2:9} Judiorãda, judiorãé sɔɔɔa. Griego ɔɔɔɔɔ nãwã ɛɔɔ ɛɔɔ: “Naãrã judiorãda, mañare judiorãé sɔɔɔa.”

bērã cawa panla Ācōrēba cārēda quĩrĩã ðlda idjaba cārēda jipa ðlda. ¹⁹ Bārãba crĩcha panla Ācōrē adua ðearãa poya bia jaradia pananida dauberrea ðea jipa edeblada quĩrãca, pãĩmane ðea ãnaanaa edeblada quĩrãca. ²⁰ Ācōrēba Moisea diaða leyra eropanl bērã crĩcha panla jũma necawaada eropanlda idjaba wãrã bedeada sida cawa panlda. Mañ bērã crĩcha panla crĩcha neé ðearãa, wadi bio adua ðearãa biða poya jaradia pananida. ²¹ Bārãba dewararãa jaradia panlblrã, ¿cãrē cãrēã ara bãduða jaradiaðeé? Bārãba jaradiabadaa ne drlacara ðlda. Bariblrã bãrãra ne drlabadaa. ²² Bārãba jaradiabadaa daunemacara ðlda. Bariblrã bãrãra daunemabadaa. Bārãba quĩrĩãpacaa jlwaba oða ãcōrēa bia bedeadaida. Bariblrã jlwaba oða ãcōrē dedebema nebiada drlabadaa. ²³ Ācōrēba Moisea diaða leyra bãrãba bio cawa panlana abadaa. Bariblrã mañ leyba jara ðl ijãnaé panl bērã, bãrã carea dewararãba Ācōrēnebemada bié bedeabadaa. ²⁴ Mañ carea Ācōrē Bedeade nãwã ðl ðla: “Judiorãéba Ācōrera bié jarabadaa bãrãba bié obada carea.”†

²⁵ Ācōrēba Moisea diaða leyda bãrãba ijã osidara, bãrã cacua wẽãgoðada bia ðla Ācōrē éberãrã bērã. Bariblrã mañ leyra ijã oðaéblrã, bãrãra Ācōrē quĩrãpita cacua wẽãgoé ðea quĩrãca panla.‡ ²⁶ Mañne judioéba mañ leyra ijã o ðlblrã, cacua wẽãgoé ðlmĩna Ācōrē quĩrãpita cacua wẽãgo ðl quĩrãca ðla. ²⁷ Bãrã judiorãra cacua wẽãgobadaa unubiéi carea Ācōrē éberãrãda. Idjaba Ācōrēba Moisea diaða leyda cawa panla. Bariblrã mañ leyra ijã oðaé panla. Mañ bērã cacua wẽãgoé ðlba mañ leyda ijã oiblrã, cawabiya bãrãra judiorãmĩna bedeade panlda.

† 2:24 Isaía 52:5; Ezequiel 36:20-23. ‡ 2:25 Cacua wẽãgoé ðea. Mañba jara ðla: “Ācōrē éberãrãéa.”

28 Judio arara aḅabe nañ djaradeba māwā ɓléa. Idjaba cacua wēãgoḁa arara nañ djaradebemaéa. § 29 Āteɓɓɓa soḁe jipa ɓɓara Ācōrēmaara judio araa. Soḁe jipa ɓɓara Ācōrēmaara cacua wēãgoḁa araa. Ācōrē Jaureba māwā jipa ɓɓaria.* Ācōrēba Moisea diada ley ēpē ɓɓeɓa jipa ɓaéa. Soḁe jipa ɓɓara ēberārāba bia jaraḁacamīna Ācōrēba bia jarabaria.

3

1 Māa māwā jara ɓɓa bēra bārāba crīcha paɓɓicada judiora Ācōrē quīrāpita mācuaé ɓɓa. Crīcha paɓɓicada cacua wēãgo ɓɓa siḁa mācuaé ɓɓa. 2 Māwāéa. Ne zocārāneba judiorāra dji biarāa. Naārā māa jaraya māwā paɓɓa Ācōrēba idji beḁeara ādjirāa diada bēra. 3 Māwāmīna ḁɓɓa ādjirāneɓemaba idji beḁeara ṽjānaé basía. ¿Maḁḁa carea Ācōrēba oi jaraḁara oéca? 4 Māwāéa. Ācōrēba oi jaraḁara wārāda jūma oya. Ēberārāra jūmaena sewaiḁa ɓeamīna Ācōrēra beḁe aḅa ɓɓa. Idji Beḁeade nāwā ɓɓa ɓɓa: ɓɓa beḁeabɓɓe jūmarāba cawaḁia ɓɓa jara ɓɓara jipa ɓɓa;

aḅa ɓɓa ɓɓa bié jarabɓɓe ɓɓa cawabiya ɓɓara jipa ɓɓa.*

5 Māra beḁeaya ēberārā beḁeabada quīrāca. ḁɓɓa jarabadaa cadjirua o paɓɓe Ācōrēra jipa ɓɓa ebuḁa unubibadada. Mañne Ācōrēba cawa oiɓɓa, idjira jipa ɓɓeana abadaa. ¿Dji māwā jara paɓɓa cārēda jaraḁi? ¿Jaraḁica Ācōrēra jipa ɓɓeḁa cadjirua o ɓeara cawa oi bēra? 6 ¿Wārāda māwāéa! Ācōrēda jipa ɓɓebara, ¿sāwā nañ ējūāneɓemarāra jipa cawa ocasi? 7 ḁɓɓa jarabadaa

§ 2:28 Judio araa idjaba cacua wēãgoḁa araa. Mañba jara ɓɓa: “Ācōrē ēberārāa.” * 2:29 Jeremia 4:4; Ezequiel 36:26-27. * 3:4 Salmo 51:4.

sewa o pananeba Ācōrēra sewa ocada ebuḍa unubibadada. Crīchabadaa ādjia sewa o panl carea ēberārāba Ācōrēa auḍuara bia beḍeḍeḍida. Mañ bērā ādjimaarā Ācōrēba cawa oié ḅla. ⁸ Māwāra ḷdadjirāba auḍuara cadjiruada oḍida panlca ēberārāba Ācōrēa auḍuara bia beḍeḍamārēā? Āclrlba ādji crīcha cadjiruḍeba jarabadaa daiba māwā jaradia panlda. Māwā jara ḅeara Ācōrēba wārāda bié ḅlida ḅla.

Ēberā jipa ḅlra neéa

⁹ Mañ bērā ḷcārēda jarāḍi? ḷJaraḍica dai judiorāda de-wararā cāyābara biara ḅeada? ḷMāwāéa! Mā nañ cartade cawabisia judiorāba, judiorāé biḍa cadjiruara obadada.

¹⁰ Mañglḍebemada Ācōrē Beḍeḍeḍe nāwā ḅl ḅla:

Ēberā jipa ḅlra ni aba biḍa neéa.

¹¹ Ni aḅalba adua ḅla cārēda jipa ḅlda. Ni aḅalba Ācōrēra jlrllca.

¹² Jūmarāba Ācōrēra igarasidaa. Jūmarāda Ācōrē quīrāpita bié panesidaa.

Ni aḅalba biada ocaa. Bia o ḅlra ni aba biḍa neéa.†

¹³ Ādjia cadjirua beḍeḍadara beuḍa uria ewa nūml quīrāca ḅla. Ādji iteba sewada obadaa.‡

Ādjia jara pananeba djārāra bié obadaa damaba cablll quīrāca.§

¹⁴ Djārā quīrāma pananeba ādji iteba bié jarabadaa.*

¹⁵ Baridua carea mīā beabadaa.

¹⁶ Ādji wāḅldaza djārā bia pananada ārīnapeda bia mī-gabibadaa.

¹⁷ Djārā ume necai beḍira adua panla.†

† 3:12 Salmo 14:1-3. ‡ 3:13 Salmo 5:9. § 3:13 Salmo 140:3. * 3:14 Salmo 10:7. † 3:17 Isaía 59:7-8.

18 Ni maãrĩ biða Ācõrëra wayadacaa.†

19 Maã beðea Ācõrë leyde ðara dji ley ëpë þearãa jara ðla. Mãwã ni aþalþa poya jaradaéa cadjirua neé ðlda. Maã leyðeba cawa panla jũma naã ëjũãnebemarãra Ācõrë quĩrãpita beðeade panlda. 20 Wãrãda Ācõrëba Moisea diaða ley ijã o ðlðeba ni aþalþa Ācõrë quĩrãpita jipa þaéa. Maã leyba cawabi ðla dadjia cadjiruada obadada.

Ācõrëba Jesucritodeba ëberãrã jipa unubaria

21 Bariblarl idira Ācõrëba cawabisia maã ley odaéne sãwã ëberãrãra jipa unubarida. Ācõrëba Moisea diaða leyde idjaba Ācõrëneba beðeabadarãba ðlpedaða cartade biða maãnebemada ðl ðla. 22 Aþalþa Jesucritoda ijãsira Ācõrëba idjira jipa unubaria. Jesu ijãbdara idjia jũma mãwã jipa unubaria. Ni aþalþa quĩrã awara unucua. 23 Wãrãda jũmarãba cadjiruada obadaa. Maã bërã Ācõrë biya quiruðebemada ãi þeaa. 24 Bariblarl Ācõrëba ni cãrë siða obiéne idji biaðeba ëberãra jipa unubaria. Mãwã unubaria Jesucritoba idji beuðaðeba cadjiruaðebemada ëðrl ðlda bërã. 25 Ācõrëba Jesucritora þasia cadjirua carea beumãrëã. Dadjirã carea idji oara erozoasia. Maã ijãbdade Ācõrëba dadji cadjiruara quĩrãdoabaria. Jesucrito dadjirã cadjirua carea beuðaba cawabi ðla Ācõrëba jipa cawa obarida. Crito zei naéna cadjirua opeðaðara Ācõrëba jũma droa ðlðeba cawa oé þasia. 26 Bariblarl idira Jesucritodeba Ācõrëba cadjiruara jũma jipa cawa obaria. Maã bërã Ācõrëba Jesu ijãbdara jũma jipa unubaria. Mãwã ebuða ðla Ācõrëra ne jũmane jipa ðlda.

27 Maã bërã ¿cãrëã ara dadjidebemada bia beðeadi? Poya bia beðeadaéa. ¿Sãwãërã? Poya bia beðeadaéa, Ācõrëba Moisea diaða ley ijã o panlneba idji quĩrãpita

† 3:18 Salmo 36:1.

jipa panlé bēřā, ātebrlɿ Jesu ijā panlneba dadjirāra idji quīrāpita jipa panla. ²⁸ Dadjirāba jaradia panla Jesuda ijā panl bēřā Ācōrēba dadjirāra jipa unubarida. Ācōrēba Moisea diada ley ijā o panlneba dadjirāra idji quīrāpita jipa beadaca.

²⁹⁻³⁰ ĶĀcōrēra ababe judiorā Ācōrēca? ĶIdjira judiorāē Ācōrēēca? Wārāda Ācōrēra ababrlɿ ɸl bēřā idjaba judiorāē Ācōrēa. Idjia jūma Jesu ijābdara jipa unubaria. Cacua wēāgo beaba, cacua wēāgoē bea biḁa Jesuda ijāsīdara jipa unubaria. ³¹ Jesuda ijā panl bēřā ĶĀcōrēba Moisea diada leyra igara panlca? Māwāēa, ātebrlɿ maļ leyba jara ɸlra obadaa.

4

*Abraha*lba Ācōrē ijāna

¹ ĶCārēda jaraēi drōā naēnabema Abrahaļnebemada? ĶSāwā Ācōrēba jipa unusi? ² Abrahaļba ne bia o ɸldeba Ācōrē quīrāpita jipa baḁabara, ara idjidebemada poya bia beḁeacasia. Baribrɿlɿ wārā arada ni cārē siḁa oē basía Ācōrē quīrāpita bia beḁeai carea. ³ Ācōrē Beḁeade nāwā jara ɸla: “Abrahaļba Ācōrēra ijāsia. Maļ carea Ācōrēba idjira jipa unusia.”* ⁴ Aɸalba trajuda oibrɿlɿ, idjia edabrɿlɿra bari edaēa, ātebrlɿ idji trajubari dji boroba diaya. ⁵ Baribrɿlɿ Ācōrē quīrāpita jipa ɸai carea ne oē ɸlba Ācōrēda ijāibrɿlɿ, Ācōrēba maļ ēberāra jipa unuya. Cadjirua o beaba Ācōrēda ijāsīdara Ācōrēba jipa unubaria. ⁶ Ara maļ quīrāca Daviba jarasia: Ācōrē quīrāpita jipa ɸai carea ne oē ɸlra Ācōrēba jipa unusira bio bia ɸaya. ⁷ Nāwā jarasia:

* 4:3 Genesi 15:6.

Ēberārāba Ācōrē ley ijā ođáé pananada idjaba cadjirua opedađada Ācōrēba quĩrādoasira bio bia panania.

⁸ Ēberāba cadjirua oda carea Ācōrēba bedeađe ɓléana aibɓɓɓ, mañ ēberāra bio bia ɓaya.†

⁹ Małba ɓaɓabe cacua wēāgo ɓeaɗɓɓ bio bia pananica? ɓCacua wēāgoé ɓea sida bio bia pananaéca? Daiba jarasidaa Abrahałba Ācōrēra ijāna bēra Ācōrēba idjira jipa unusida. ¹⁰ Baribɓɓɓ ɓĀcōrēba idjira sālɓe jipa unusi? ɓJipa unusica idji cacua wēāgođacarea wa wēāgoi naēna? Wārāda idji cacua wēāgoi naēna Ācōrēba idjira jipa unusia. ¹¹ Abrahałba Ācōrēra ijāna bēra, cacua wēāgoé ɓađamīna Ācōrēba idjira jipa unusia. Mañ cawabi carea Abrahałba jirūare idji cacuara wēāgosia.‡ Cacua wēāgoé ɓeaba Ācōrēda ijānibɓɓɓ, Abrahałra ādjirā zezaa, aɓari quĩrāca ijā panɓneba Ācōrēba jipa unu ɓɓ bēra. ¹² Idjaba Abrahałba idji cacua wēāgoi naēna ijā ɓađa quĩrāca cacua wēāgo ɓeaba ijānibɓɓɓ Abrahałra ādjirā zezaa.

¹³ Ācōrēba Abrahał, idjideba zedi ēberārāa biđa nañ ējūāra diayađa asia. Baribɓɓɓ māwā jaraé basía Abrahałba idji leyda ijā ođa bēra. Āteɓɓɓɓ māwā jarasia Abrahałra jipa ununa bēra. Māwā jipa unusia Abrahałba idjida ijāna bēra. ¹⁴ Ācōrēba Moisea diđa ley ijā o ɓeaba Ācōrēba diai jarađara edabɓdabara, dadji quĩrābe Critora ijā panacasidaa idjaba Ācōrēba diai jarađara edađaé bacasia. ¹⁵ Mañ leyđeba Ācōrēba cawa oya. Wārāda leyda neé ɓađabara, dadjirāra mañ ley igarabɓda carea bedeađe pananaé bacasia.

¹⁶ Ācōrēba diai jarađara dadjirāba edađa idjida ijā panɓ bēra. Ācōrēba idji biađeba małra bari dia ɓɓa. Mañ bēra

† 4:8 Salmo 32:1-2. ‡ 4:11 Genesi capítulo 17.

jūma Abrahañ ēberārāba mañra wārāda edadia. Ācōrēba Moisea diada leydeba panlba Ācōrēda ijā panlblrā mañra edadia. Baribrā ababe ādjiabrā edadaēa, ātebrā ju-diorāē bida Abrahañ quīrāca Ācōrēda ijā niblrā edadia. Māwā Abrahañra jūma dadjirā, dji Ācōrē ijā bea zezaa. ¹⁷ Ācōrē Bedeade nāwā ʘl ʘla: “Mñā brā ʘsia zocārā puru bea zezada ʘamārēā.”[§] Wārāda Ācōrē quīrāpita Abrahañra jūma dadjirā, dji Ācōrē ijā bea zezaa. Ācōrēba beupedađara ĩrēbabibaria idjaba ne neēnebemada obaria. Ara mañ Ācōrēda Abrahañba ijā ʘasia.

¹⁸ Ācōrēba nāwā jarasia: “Bdeba yōbdarāda zocārā duanania.”* Abrahañba poya warra unuēda cawa ʘmñina ijāsia Ācōrēba warra unubida idjia jarađa quīrāca. Māwā ijā bdeba zocārā puru bea zezada ʘesia Ācōrēba jarađa quīrāca. ¹⁹ Warra unui carea jūmawāyā drōāda ʘmñina Abrahañba mañgāra wađibida bio ijā ʘasia. Idjira berara cien poa ʘasia. Idji quima Sara sida warra tocada cawa ʘmñina Abrahañba wađibida bio ijā ʘasia. ²⁰ Idjia ni mañri bida crīchaē basia Ācōrēba diai jarađara diaēda. Ātebrā sođeba wārāda bio ijā ʘasia idjaba Ācōrēba bia bedeabadjia. ²¹ Idjia cawa ʘasia Ācōrēba oi jarađara wārāda jūma poya oida. ²² Abrahañba māwā ijāna bērā Ācōrēba jipa unusia.† ²³ Ācōrē Bedeade māwā ʘl ʘla. Baribrā mañ beđara ababe idjidebemada beđea ʘlēa. ²⁴ Ātebrā dadjirānebema sida beđea ʘla, dadjirāba ijā panlneba Ācōrēba jipa unu ʘl bērā. Ācōrēba dadji Boro Jesura beu ʘađada ĩrēbabisia. Ara mañ Ācōrēda dadjirāba ijā panla. ²⁵ Idjia Jesura ʘsia dadjirā cadjirua carea beumārēā. Mañbe beu ʘađada ĩrēbabisia dadjirāra idji quīrāpita jipa ʘli carea.

§ 4:17 Genesi 17:5. * 4:18 Genesi 15:5. † 4:22 Genesi 15:6.

5

Jesuðeba dadjirāra Ācōrē ume necai duanla

¹ Jesucritoda ijā panl bērā Ācōrēba dadjirāra jipa unu ɓla. Mañ bērā dadjirā Boro Jesucritoðeba Ācōrē ume necai duanla. ² Mañ awara Jesucrito ijā panl bērā Ācōrēba idji biadeba dadjirāra ewariza carebalaria. Idjaba ɓalsriða panla cawa panl bērā Ācōrē biya quiruðebemada edaðida. ³ Mañ awara dadjirā bia mīga panlne ɓalsriða panabadaa cawa panl bērā maļglaðeba biara droa cawaðida. ⁴ Mañ droa panlneba cawa panla Ācōrēba dadjirāra bia unu ɓlda. Maļglaðeba cawa panla Ācōrē bia quiruðebemada edaðida. ⁵ Mañra sewaéa, aṭeblal wārāda edađia. Māwā cawa panla Ācōrēba idji Jaureda dadjirā diaða bērā. Idji Jaureðeba dadjirā soðe cawabi ɓla dadjirāra wārāda bio quĩrĩā ɓlda.

⁶ Dadjirā cadjiruðebemada poya ēdrlaðé panasiðe Æcōrēba ɓlda ewariðe Critora dadjirā dji cadjiruarā carea beusia. ⁷ Zarea ɓla ēberā jipa ɓl carea aɓalɓa ara idjida idu beabida. Āĩbērā ēberā bia carea aɓalɓa ara idjida idu beabiscada. ⁸ Baribalal Ācōrēba dadjirāra bio quĩrĩā ɓlda unubisia waði cadjiruðe panlne Critora dadjirā carea beuða bērā. ⁹ Crito oa erozoaðeðeba Ācōrēba dadjirāra jipa unu ɓla. Mañ bērā Critoðeba dadjirāra Ācōrēba cawa oiðebemada wārāda ēdrlaðia. ¹⁰ Dadjirā waðibiða Ācōrē ume dji quĩrũda ɓeasiðe idji Warra beuðaðeðeba dadjirāra idji ume bia ɓasia. Māwā dadjirāra wārāda ēdrlaðia Critora zocai ɓl bērā. ¹¹ Mañ awara dadjirā Boro Jesucritoðeba Ācōrē ume bia panl bērā idjiðeba Ācōrē ume ɓalsriða panla.

Adañ idjaba Crito

¹² Ēberā aḅalḅeba cadjiruara naļ ējūāne zesia. Idjaba maļ cadjiruḅeba dadji beuḅira zesia. Jūmarāba cadjiru-ada obada bēra beubadaa. ¹³ Ācōrēba Moisea idji ley diai naēna ēberārāba naļ ējūāne cadjiruara obadjidaa. Bariblr̄ maļ ley neē ḅada bēra jaraca basia ēberāba cadjirua o panl carea beḅeade panlda. ¹⁴ Māwāmīna Adaļ ewariḅeba aba Moise ewaridaa ēberārāda beusidaa cadjiruara obadjida bēra. Bariblr̄ Adaļba cadjirua oḅa quīrāca oḅaē basia. Adaļba igarasia Ācōrēba idjia ebuḅa jaraḅara bariblr̄ ḅdjirāba māwā oḅaē basia.

Adaļneba jūmarāda biē panena quīrāca dji zeida ḅaḅaḅeba jūmarāda poya bia panesidaa.* ¹⁵⁻¹⁶ Wārāda ēberā aḅalḅa cadjirua oḅa carea jūmarāda beusidaa. Bariblr̄ ēberā aḅalḅeba Ācōrēba idji biaḅeba zocai ḅaida bari diasia jūmarāda zocai beaḅamārēā.† Jesucritoba idji biaḅeba dadjirā itea oḅara Adaļba cadjirua oḅaḅeba zeḅa cāyābara ḅlara ḅla. Maļ bēra Ācōrēba bari dia ḅlra Adaļba cadjirua oḅaḅeba zeḅa quīrāca ḅlēa. Maļ awara Adaļba cadjirua aḅabe oḅa carea Ācōrēba cawa opeḅa jūmarāda beḅeade panlana asia. Bariblr̄ ēberārāba cadjiruada zocārā opeḅaḅamīna Ācōrēba ni cārē sida obiēne idji biaḅeba ḅdjirāra jipa unubaria. ¹⁷ Wārāda ēberā aḅalḅa cadjirua oḅaḅeba jūmarāda beubadaa. Bariblr̄ dewara ēberāda ḅla, Jesucritoda. Idjiḅeba Ācōrēba ni cārē sida obiēne ēberārāra jipa unubaria. Idji biaḅeba bio carebalaria. Ācōrēba māwā eroḅlra Jesucritoḅeba ewariza idji ume zocai panania.

¹⁸ Wārāda ēberā aḅalḅa cadjirua oḅa carea Ācōrēba cawa opeḅa jūmarāda beḅeade panlana asia. Idjaba ēberā

* 5:14 Griego beḅeade nāwā ḅl ḅla: “Adaļra dji zeida ḅaḅa quīrāca ḅasia.” † 5:15-16 Jūmarā. Griego beḅeade ḅl ḅla “zocārā.”

abɔɔba jipa oɔa carea Ācōrēba jūmarāda poya jipa unuya ewariza idji ume zocai pananamārēã. ¹⁹ Wārāda ēberã abɔɔba Ācōrēba jaradara ijã oɔaé bēã zocārã ēberãra dji cadjiruārāda panesidaa. Idjaba ēberã abɔɔba jūma ijã oɔa bēã zocārã ēberãra Ācōrēba jipa unuya.

²⁰ Ācōrēba Moisea idji leyra diasia ēberārāba cawadamārēã cadjiruara zocārã obadada. Baribɔɔɔ ēberārāba cadjiruara biara osidaē Ācōrēba idji biadeba biara quĩrã djuburiasia. ²¹ Wārāda ēberārāba cadjiruada obada bēã beubadaa. Baribɔɔɔ Ācōrēba idji biadeba ēberārãra jipa unubaria dadjirã Boro Jesucritoɔeba ewariza idji ume zocai pananamārēã.

6

Cadjiruadebema ēdrɔpedada

¹ ¿Mañnebemada sãwã crĩcha panɔ? ¿Dadjirãra wadibida cadjiruade nĩbadica Ācōrēba idji biadeba biara quĩrã djuburiamārēã? ² ¿Wārāda mãwã oɔié panɔ! Dadjirãra cadjiruadebemada beusidaa. Mañ bēã ¿sãwã cadjiruade nĩbaɔi? ³⁻⁴ Bārãba cawa panɔ borocuesidaē unubisidada Crito ume ābaa panɔda. Mãwã unubisidaa idji ume beusidada idjaba jousidada. Mañbe dadjirã Zeza Ācōrēba idji ɔɔa waiɔa ɔɔa Crito ãrēbabiɔa quĩrãca dadjirã siɔa ãrēbabisia zocai ɔai djiwiɔide nĩbadamārēã.

⁵ Dadjirãra Crito ume beusida bēã idji ãrēbaɔa quĩrãca zocai ɔai djiwiɔide nĩbaɔia. ⁶ Dadjirãba cawa panɔ dadji crĩcha drōãra beusida Crito ume cruɔe cachiɔa quĩrãca. Mãwãɔɔɔ dadjirã crĩcha drōãba nañ cacuaba cadjirua o quĩrã ɔda waa poya obiéa. Dadjirãra waa cadjirua

nezocarãéa. ⁷ Wãrãda abãlda Crito ume ãbaa beusibãrã, cadjiruadebemada êdrãsia.*

⁸ Dadjirãra Crito ume ãbaa beupeãada bêrã ijã panla idji ume zocai pananida. ⁹ Dadjirãba cawa panla Critora beu baãada lrẽbaãa bêrã waa beuêda. Beuba idjira waa poyaéa. ¹⁰ Crito ãarima abã beuãaba jũma cadjiruada poyasia. Idjira waa beuêa ãtebãrã ãcõrẽ itea zocai ãla. ¹¹ Ara maã quĩrãca cawaãida panla bãrãra cadjiruadebemada beusiãada idjãba dadjirã Boro Jesudeba ãcõrẽ itea zocai panla.

¹² Maã bêrã cadjiruara idu bãrã boro babirãnadua. Mãwã bãrã cacua beuida ãlba cadjirua o quĩrã ãlda oãaéa. ¹³ Bãrã cacuaa idu cadjiruara obirãnadua. ãtebãrã ara bãdjida ãcõrẽa diaãdua. Bãrãra cadjiruade beu pananada ãcõrẽ itea zocai panesidaa. Maã bêrã bãrã cacuada ãcõrẽa diaãdua jipa oãi carea. ¹⁴ ãcõrẽba idji biaãeba bãrãra êdrã ãlda bêrã idjãba ãcõrẽba Moisea diaã leyãeba panlé bêrã, cadjiruara bãrã boroda ãaie ãla.

Jipa oãidebema

¹⁵ ¿Maãnebemada sãwã crĩcha panã? ãcõrẽba idji biaãeba dadjirãra êdrã edaãa bêrã idjãba dadjirãra Moisea diaã leyãeba panlé bêrã ¿cadjiruada oãida panãca? ¿Mãwãéa! ¹⁶ Bãrãba cawa panla ara bãdjida djãrã nezocada beaãi carea diaãibãrã, dji boroba jarabãrãra jũma ijã oãida panla. Ara maã quĩrãca bãrãba cadjiruara bãrã boroda ããibãrã, cadjiruara oãapeãa beuãia. Baribãrã ãcõrẽda bãrã boroda ããibãrã, idji beãea ijã obãdaãe

* ^{6:7} Cadjiruadebemada êdrãsia. Griego beãeãe maãba idjãba jara ãla: “Cadjirua o ããebemada ãcõrẽba jipa ãsia.”

jipa nĩbađia. ¹⁷ Naěna bārāra cadjirua nezocarā basía. Baribɫɫ jūma Ācōrēnebema jaradiapedadara sodeba iĵā o panɫ bēřā mĵa Ācōrēa bia ɫada abaria. ¹⁸ Bārāra cadjiruadebemada ēdrɫapeda Ācōrē nezocarāda panesidaa jipa ođi carea.

¹⁹ Mĵa mĵwā nezocadebemada bedea ɫa naĵ crĩchada jaradi ai carea. Ara bādjideba cawadida zarea ɫ bēřā mĵwā jaradia ɫa. Wārāda naěna bārāba ara bādjida ɫsidaa cadjirua nezocada ɫeadi carea. Mĵwā bārāba mĩā peraidebemada, jūma cadjirua sida ewariza wetara o panabadjidaa. Baribɫɫ idira Ācōrē nezocarā bēřā ara bādjida ɫdadua jipa ođi carea. Mĵwābɫɫ Ācōrē itea bia ɫeadi. ²⁰ Bārāra cadjirua nezocarā baside jipa ođida crĩchadaca basía. ²¹ Baribɫɫ cadjirua o panɫneba ĵcārē biada edasida? ĵMĵwā o panana carea idira quĩrā pera panłéca? Cadjirua o panɫ carea ēberārāra beudia. ²² Idira bārāra cadjiruadebemada ēdrɫpedada bēřā Ācōrē nezocada panesidaa. Mĵwā bārāra Ācōrē itea bia panesidaa. Maĵ bēřā idji ume ewariza zocai panania. ²³ Wārāda cadjirua o panɫ carea ēberārāra beudia. Baribɫɫ dadjirā Boro Jesucritođeba Ācōrēba ewariza zocai ɫaida bari dia ɫa.

7

Mĩā amacara panɫ leyđeba Pauloba jaradiada

¹ Djabarā, Ācōrēba Moisea diada leyra cawa panɫ bēřā maĵ leyđeba mĵa bārāa bedeyaya. Bārāba cawa panɫa aɫabe zocai panɫnebɫɫ dadjirāra maĵ leyđeba panɫda. ²⁻³ Naĵ quĩrāca ɫa. Maĵ leyba jara ɫa wērā quima bara ɫra idji quima zocai ɫde idji ume ɫaida ɫda. Idji quima wađi zocai ɫde maĵ wērāba dewara umaquĩrāda edaibɫɫ, leyba jara ɫa wērāra daunemasida. Baribɫɫ idji quimada beusira wērāra idji quima ume ɫaida ɫ

leydebemada ēdr̄s̄sia. Mañne idjia dewara umaquĩr̄ada edaib̄r̄l̄, daunemaé̄ ɓ̄la.

⁴ Djabarā, ara mañ quĩr̄āca Crito beudadeba bār̄ra Ācōr̄ēba Moisea diada leydebemada beusidaa. Māwā dewaradeba poya panania. Iđira bār̄ra Crito dji ĩr̄ēbađadea. Idjideba pan̄l bēr̄ā Ācōr̄ē itea poya bia ođia. ⁵ Dadjir̄ara nañ djaraba o quĩr̄ĩā ɓ̄ldeba nĩbasidađe Ācōr̄ēba Moisea diada leyba jara ɓ̄l carea wetara cadjiru-ada o quĩr̄ĩāsidaa. Mañne cadjirua o pan̄l carea beuidida panasidaa.* ⁶ Barib̄r̄l̄ Ācōr̄ēba Moisea diada leydeba pananada dadjir̄ara ēdr̄s̄sidaa. Mañ leydebemada beusida bēr̄ā idira Ācōr̄ēra idji Jauredeba ēpēnia. Waa cr̄ichadaēa Moiseba ɓ̄lde leydeba ēpēnida.

Cadjirua o quĩr̄ĩā ɓ̄ldebema

⁷ ¿Mañnebemada sāwā cr̄icha pan̄l? ¿Ācōr̄ēba Moisea diada leyra cadjiruaca? ¡Māwāēa! Mañ ley neé̄ bađabara m̄la adua ɓ̄acasia cār̄ēda cadjiruada. Mañ leyba djār̄ānera awuar̄āduada adaé̄bara, m̄la djār̄āne awuaira cadjiruada adua ɓ̄acasia.† ⁸ Barib̄r̄l̄ awuar̄āduada ada bēr̄ā cadjirua o quĩr̄ĩā ɓ̄ldeba m̄la ne jūmada wetara awuasia. Wār̄āda Ācōr̄ēba Moisea diada ley neé̄ bađabara wetara cadjiruara o quĩr̄ĩāé̄ bacasia.‡ ⁹ Naēna mañ ley adua ɓ̄aside m̄lra necai ɓ̄abadjia. Barib̄r̄l̄ cawaside m̄la cadjiruada o quĩr̄ĩāsia. Mañbe cadjirua carea beuida ɓ̄asia. ¹⁰ Mañ ley ĩjā o ɓ̄ldeba m̄lra Ācōr̄ē ume ewariza zocai ɓ̄aida ɓ̄asia. Barib̄r̄l̄ oca bēr̄ā mañ leyba cawabisia m̄lra beuida

* ^{7:5} Beuidida panasidaa. Griego beudeade nāwā ɓ̄l ɓ̄la: “Beudira zau panasidaa.” † ^{7:7} Exodo 20:17. ‡ ^{7:8} Wār̄āda Ācōr̄ēba Moisea diada ley neé̄ bađabara wetara cadjiruara o quĩr̄ĩāé̄ bacasia. Griego beudeade nāwā ɓ̄l ɓ̄la: “Ley neēne cadjiruara beusia.”

ɓɓa. ¹¹ Mañ leyba jara ɓɓ carea mña cadjiruada wetara o quĩrĩasia. Mañbe cadjiruaba mñra cūrũgasia crĩchamãrẽã mañ leyɗeɓa jira ɓaɓa. Baribɓɓɓ ïjã oca bẽrã beuida ɓasia.

¹² Wãrãda mañ leyra Ācõrẽnea. Mañ leyba jara ɓara jũma bio bia ɓɓa, jira ɓɓa, idjaba aride ɓɓa. ¹³ Mãwãra ¿ley bia ɓɓa mñra beubisica? ¡Mãwãé! Āteɓɓɓ cadjirua o ɓɓ carea mñra mãwã beuida ɓasia. Mña cadjirua o ɓɓ carea mañ ley bia ɓɓa jara ɓɓa mñra beuida ɓɓa. Mãwã eɓuɗa ɓɓa cadjiruara sãwãɓɓɓ ɓɓa. Mña cadjirua o ɓara wãrãda bio cadjirua ɓɓa.

¹⁴ Dadjirãba cawa paɓɓa Ācõrẽba Moisea diaɗa leyra Ācõrẽ Jaureɗeɓa zesida. Baribɓɓɓ mñra nañ djarade ɓɓa. Mñra cadjiruaba nẽdoɗa quĩrãca ɓɓa idji nezocada ɓamãrẽã. ¹⁵ Mña adua ɓɓa cãrẽ cãrẽã jãwã obarida. Mña ne bia o quĩrĩã ɓɓa ocaa, ãteɓɓɓ mña cadjirua o quĩrĩãé ɓɓa obaria. ¹⁶ Baribɓɓɓ mña cadjirua o ɓɓa o quĩrĩãé ɓɓ bẽrã eɓuɗa ɓɓa Ācõrẽba Moisea diaɗa leyra mña bia unu ɓɓa. ¹⁷ Mañ bẽrã ara mñdjia quĩrĩã ɓɓeɓa cadjiruara o ɓléã, ãteɓɓɓ cadjirua mñ soɗe ɓɓa mãwã obibaria. ¹⁸ Mña cawa ɓɓa mñ soɗera biada neéda. Biara jaraibɓɓɓ, mñra nañ djarade ɓɓ bẽrã ara mñdjia quĩrĩã ɓɓeɓa biada poya ocaa. Mña biada o quĩrĩã ɓɓmĩna poya ocaa. ¹⁹ Wãrãda mña bia o quĩrĩã ɓɓa ocaa, ãteɓɓɓ cadjirua o quĩrĩãé ɓɓa obaria. ²⁰ Mña cadjirua o quĩrĩãé ɓɓa o ɓɓmĩna, ara mñdjia quĩrĩã ɓɓeɓa mãwã o ɓléã. Āteɓɓɓ cadjirua mñ soɗe ɓɓa mãwã obi ɓɓa.

²¹ Mañ bẽrã nañda cawa ɓɓa: mña biada o quĩrĩã ɓɓmĩna cadjirua mñ soɗe ɓɓa cadjiruada obibaria. ²² Wãrãda mña soɗeɓa Ācõrẽ leyra bio bia unu ɓɓa. ²³ Mãwãmĩna dewara crĩcha siɗa mñ soɗe ɓɓa. Mañgɓa mñ preso eroɓɓ quĩrãca mña cadjiruada obibaria. Mña bia o quĩrĩã ɓɓa

Baribɔɔɔ Ǽcōrē Jaureba quĩrĩã ɔɔɔa crĩcha ɔaibɔɔɔ necai ɔaya idjaba ewariza Ǽcōrē ume zocai ɔaya. ⁷ Ǽɔaɔba naɔ djaraba o quĩrĩã ɔɔɔa crĩcha ɔaibɔɔɔ, Ǽcōrē ume dji quĩrĩã. Ǽcōrē leyra ijã o quĩrĩãéã, ni poya ijã oéã. ⁸ Naɔ djaraba o quĩrĩã ɔɔɔeba nĩnara Ǽcōrēba bia unucãa.

⁹ Baribɔɔɔ Ǽcōrē Jaureda wãrãda bãrã soɔe ɔɔɔɔɔɔ, idjideba nĩnaa. Naɔ djaraba o quĩrĩã ɔɔɔeba nĩnaéã. Wãrãda Crito Jaure neé ɔara Critoééã. ¹⁰ Baribɔɔɔ Critoda bãrã soɔe ɔɔɔɔɔɔ, bãrã jaurera zocai ɔla Ǽcōrēba bãrãra jipa unu ɔɔ bẽrã. Mãwãmĩna bãrãba cadjirua o panana carea naɔ djarade beuɔia. ¹¹ Baribɔɔɔ idji Jaureda bãrã soɔe ɔɔ bẽrã, idjideba bãrã cacua beuida ɔara ɔrẽbabiya Jesu ɔrẽbabiɔa quĩrãca.

¹² Djabarã, dadjirãra wãrãda Ǽcōrē Jaureɔeba nĩbaɔiɔa panɔa. Naɔ djaraba o quĩrĩã ɔɔɔeba nĩbaɔié panɔa. ¹³ Bãrãda naɔ djaraba o quĩrĩã ɔɔɔeba nĩbaɔibɔɔɔ beuɔia. Baribɔɔɔ naɔ djaraba cadjirua o quĩrĩã ɔɔɔa Ǽcōrē Jaureɔeba igaraɔibɔɔɔ, ewariza Ǽcōrē ume zocai panania. ¹⁴ Jũma Ǽcōrē Jaureɔeba nĩnara Ǽcōrē warrarãa. ¹⁵ Bãrãba Ǽcōrē Jaure edasidade nezocada ɔlé basía. Ǽtebɔɔɔ ɔɔsia Ǽcōrē warrarãda ɔeɔamãrẽã. Idjideba ne wayaɔacaa Ǽtebɔɔɔ Ǽcōrẽã “mã Zeza” abadaa. ¹⁶ Dadjirã soɔe Ǽcōrē Jaureba cawabi ɔla wãrãda Ǽcōrē warrarãda. ¹⁷ Idji warrarã bẽrã Crito ume Ǽbaa idjia eroɔɔɔɔebemada eɔaɔia. Dadjirãda wãrãda Crito bia mĩgaa quĩrãca bia mĩga pananibɔɔɔ, Ǽcōrēba Crito ume Ǽbaa bio bia ɔɔya.

Bajãne bia pananinebema

¹⁸ Dadjirã naɔ ewaride bia mĩga panɔnebemada mãa mãcua crĩchacaa, nocoarebema ewaride Ǽcōrēba dadjirãra bia ɔli bẽrã. ¹⁹ Ne jũma Ǽcōrēba ocuaɔaba quĩrĩã ɔla idji warrarã bia paneɔɔada isabe unubida.

20-21 Naēna ne jūma Ācōrēba bia ocuadara bié þesia. Baribɿɿ iduþa māwā bié þeé basía, ātebɿɿ Ācōrēba bié þasia. Māwāmīna ne jūma bié þedaba jļā þla Ācōrēba idji warrarā bia þai quīrāca bia þmārēā. Maļbe waa þerawaéa.

22 Dadjirāba cawa panla wērāba warra tobrɿɿde puu carea isabe to quīrīābarida. Ara maļ quīrāca ne jūma Ācōrēba ocuadara puadeba þeaca þla. Maļ carea isabe bia þe quīrīā þla. Ācōrēba ocuada bié þeda ewarideba aba ieiðaa māwā þla. 23 Maļ awara Ācōrēba dadjirā cacuara bia þmārēā jļā panɿmisa dadjirā siða puadeba panla. Idji warrarā edabɿɿde māwā oya. Idji Jaureda dadjirā naārā diasia wārāda idji warrarāda cawaðamārēā. 24 Ācōrēba dadjirāra ēdɿɿ edaða bērā maļgɿɿra jļā panla. Dadjia jļā panɿra waðibiða neé panla. Eropanɿbara ¿cārē cārēā jļā panacasida? ¿Caiba idjia eroþɿ edai carea jļā þai? 25 Baribɿɿ dadjirāba jļā panɿra waðibiða neé panɿ bērā jūma droa panɿneba cawa panla wārāda edaðida.

26 Maļ awara ara dadjiduþa ɿþlaé panɿ bērā Ācōrē Jaureba dadjirāra careba þla. Wārāda adua panla sāwā Ācōrēa ariðe iwidiðida. Baribɿɿ Ācōrē Jaureba dadjia poya jaraðaca beðeðeþa dadjirā carea Ācōrēa iwidiþaria. 27 Maļne Ācōrē dadji so acɿbariba idji Jaureba iwidi þɿra cawa þla, idjia quīrīā þɿ quīrāca idjideþā carea iwidiþari bērā.

Ācōrēba ne jūmaneba carebabaria

28 Ācōrēba crīcha þaða quīrāca idji quīrīā þeada trɿsia. Dadjirāba cawa panla maļgɿrā itea Ācōrēba ne jūmaneba biða obarida. 29 Idjia naēnaeða cawa þasia cairāda idjideþā baida. Ādjirāra þasia idji Warra Jesu quīrāca þeðamārēā. Māwā idji Warra Jesura djabarā zocārā

pannebemada dji nabemaa. ³⁰ Ācōrēba idji Warra Jesu quĩrāca beadamārēã naēnaeda bledara idjima trācuasia. Idjia trācuadara jipa unusia. Idjia jipa ununarāa idji biya quĩrudebemada diaya.

³¹ ¿Mañgledbemada sãwã crĩcha panne? Ācōrēra dadjirāare bā bēã ¿caiba dadjirāra poyai? ³² Wārāda Ācōrēba idji Warra arada wāgaé basía ātebrā jūma dadjirā carea idu beabisia. Mañ bēã ¿idjia dadjirāa ne jūma biada Crito ume ābaa diaéca? ³³ ¿Caiba Ācōrēa idjia edadarāda poya bié jarai? Ācōrēba dadjirāra jipa unubaria. ³⁴ ¿Caiba dadjirāra bedeade panne adi? Ni abalba māvā jaraeáa Jesucritora dadjirā carea beuda bēã. Idjira beu badada ārēbasia. Idira Ācōrē jawa araare bā. Mama dadjirā carea Ācōrēa beua djuburia bā. ³⁵ ¿Caiba dadjirāra Crito quĩrānebemada poya āyã bā? Ewari zarea zebrae, bia mĩga panne, ēberārāba dadjirā bié odi carea ēpē panne, jarraba zebrae, cacuae jāni carea neé panne, minijĩchiae panne, ēberārāba bea quĩrā panne ni abalba dadjirāra Crito quĩrānebemada poya āyã bā.

³⁶ Ācōrē Bedeade nāvā bā bā:

Ewariza bā carea दौरa bea quĩrā panne. Oveja beabāda quĩrāca beada crĩcha panne.†

³⁷ Baribrā Critoba dadjirāra quĩrā bā. Idjideba jūma mañgāra dadjirāba poyabada. ³⁸⁻³⁹ Mañ carea mā cawa bā dadjirāda beuibrā wa zocai pananibrā, Ācōrē quĩrānebemada jĩga pananaéda. Nañ ewaride, nubema ewaride bida jĩga pananaéa. Idjaba bajānebema nezocarāba, jairāba, dji droma beaba, nañ dedaade ātlara beaba, nañ dedaade jewedaara beaba, ni cārē Ācōrēba odebema bida dadjirāra idji quĩrānebemada poya āyã

† 8:36 Salmo 44:22.

bedeara naŕgla: “Za zeí poade ara naŕ ewari quĩrãca mŕra wayacusa. Maŕne Saraba warrada to erobaya.”*

¹⁰⁻¹² Maŕ awara Ācõrẽba cawabisia idjia eda quĩrã ðlda edabarida. Idjaba cawabisia ni abalda edacada ãdjia o panra bia unu ðl bẽrã ãtebrl edabaria idjia trŕna bẽrã. Nãwã cawabisia: Rebecaba mĩguisoda tosia. Dji zezara dadji drõã naẽnabema Isa basía. Baribrll maŕ warrarã todi naẽna idjaba biada ni cadjiruada odi naẽna Ācõrẽba Rebeca jarasia: “Dji nabemada dji tẽãbema jlwaeda ðaya.”† ¹³ Maŕ carea Ācõrẽ Bedeade nãwã ðl ðla: “Mŕa Jacoboda quĩrãsia, maŕne Esaúra unu amasia.”‡

¹⁴ ¿Maŕnebemada sãwã crĩcha panra? ¿Ācõrẽba jipa ocada crĩcha panra? ¿Mãwãéa! ¹⁵ Ācõrẽba Moisea nãwã jarasia:

Mŕa quĩrã djuburia quĩrã ðl ãberãda quĩrã djuburiaya idjaba mŕa quĩrãneba careba quĩrã ðl ãberãda quĩrãneba carebaya.§

¹⁶ Wãrãda Ācõrẽba edabrll ãberãra edacaa maŕ ãberãba o ðlda bia unu ðl bẽrã ni dji ãberãba mãwã quĩrã ðl bẽrã. Ātebrll idjia quĩrã djuburia quĩrã ðldrll edabaria. ¹⁷ Ācõrẽ Bedeade idjia Egiptõdebema boroa jaraðada nãwã ðl ðla:

Mŕa brll dji boroda ðsía bl mĩgabi ðldeba mŕ lðlada unubi carea. Mãwã mŕra jũma naŕ ãjũãne trŕ ðlga ðaya.*

¹⁸ Maŕba cawabi ðla Ācõrẽba abalda quĩrã djuburia quĩrã ðlbrll mãwã obarida idjaba abalda clwll zarea ðl quĩrã ðlbrll mãwã ðlbarida.

¹⁹ Maŕ bedea carea abalba nãwã jaraiscada: “Ācõrẽba mãwã obari bẽrã ¿cãrẽ cãrẽã dadjirãra bedeade panlana a

* 9:9 Genesi 18:10,14. † 9:10-12 Genesi 25:23. ‡ 9:13 Malaquia 1:2-3.

§ 9:15 Exodo 33:19. * 9:17 Exodo 9:16.

ɁɁ? ɁIdjia dadjirã ɁɁɁa quĩrãca panɁéca?" ²⁰ BaribɁɁɁ dji mãwã bedea ɁɁɁa Ɂcaĩ mãwã ãcõrẽa bedei carea? Zocoba dji caɁaa jaraida ɁɁɁa: "ɁɁa Ɂcãrẽ cãrẽã mãra jãwã osi?" ²¹ ɁDji egoro cabariba o quĩrã ɁɁ quĩrãca oié ɁɁɁa? ɁAɁari egoroba zoco ewari droma careabemada, baridua ewari careabema sida oida ɁɁéca?

²² Ara maĩ quĩrãca ãcõrẽba o quĩrãnada osia. Ëberãrãba cadjirua o panɁ carea ãcõrẽba idji quĩrũbiɁeba idjaba idji ɁɁɁɁɁɁ cawa opeɁa tɁɁɁ uruaɁe Ɂatabueida Ɂasia. BaribɁɁɁ ãdjia cadjirua o panɁɁa jũma droasia.

²³ Mãwã droasia idji biya quĩru waĩɁɁa ɁɁɁɁɁɁ idjia quĩrã djuburia ɁɁ ëberãrã cawabi carea. ãdjirãra idjia naẽna edasia idji bia quĩruɁɁɁɁ erobeɁdamãrẽã.

²⁴ Dadjirãra maĩ ëberãrãnebema. ãɁɁɁɁ judiorã idjaba ãɁɁɁɁɁ judiorãéã. BaribɁɁɁ ãcõrẽba jũma dadjirãra trãsia. ²⁵ ãcõrẽba jaraɁada Osea cartae nãwã ɁɁ ɁɁa: Mã purué baɁada mã puruaɁa aya. Mã quĩrãé baɁada puruda mã quĩrã ɁɁ puruaɁa aya.†

²⁶ Idjaba nãwã ɁɁ ɁɁa:

Mã jarasia bãrãra mã ëberãrãéda.

Mãwã jaraɁama mã bãrãra mã warrãrãana aya.‡

²⁷⁻²⁸ Idjaba Isaíaba israelerãnebemada nãwã jarasia:

Israelerãra zocãrã panɁa pusa ĩɁ quĩrãca. Mãwãmĩna ãdjirãra zocãrãébe ēdrãɁia dadjirã Boro ãcõrẽba naĩ ējũãne Ɂeara isabe jũma cawa oi bêrã.§

²⁹ Idjaba maĩ naẽna Isaíaba nãwã jarasia:

Dadjirã Boro jũma poya ɁɁba dadji israelerãra ãɁɁɁɁ zocai ɁɁɁéɁbara, Sodomanebemaã, GomorraɁɁbemaã quĩrãca ni Ɂba biɁa neé bacasia.*

† 9:25 Osea 2:23. ‡ 9:26 Osea 1:10. § 9:27-28 Isaíã 10:22,23. * 9:29 Isaíã 1:9.

Judiorāba Crito ijānaé panlnebema

³⁰ ¿Małba cārēda jara Ɂl? Judiorāēba jrlɁɁaca basía Ācōrē quīrāpita jipa Ɂeadi carea. BaribɁɁ Critora ijāpedada bēřā Ācōrēba ādjirāra jipa unusia. ³¹ Małne israelerāba Ācōrē quīrāpita jipa Ɂeadi carea leydeba jrlɁ pananamīna Ācōrēba jipa unué basía. ³² ¿Cārē cārēā ādjirāra jipa unué basi? Jipa unué basía Crito ijāni cāyābara ādjia o panlneba idji quīrāpita jipa Ɂeadi carea jrlɁ panana bēřā.† Wārāda ādjirāba Critora ijānaé basía mōgarade tēnedɁɁɁɁda quīrāca. ³³ Ācōrē Bedeade małnebemada nāwā Ɂl Ɂla:

Ūrīnadua. Młā Sioł purude de oi careabema mōgarada

ɁɁɁɁɁɁ.‡

Mał mōgarade ēberārāra tēnedɁɁɁpeda Ɂaedia.

BaribɁɁ idji ijā ɁɁba idji quīrābe ijā Ɂaéa.§

10

¹ Djabarā, młā soɁeba quīrīā Ɂla Ācōrēba israelerāra ēdɁɁ edaida. Mał carea młā Ācōrēa iwīdi Ɂabaria.

² Młā jaraya ādjirāba Ācōrēra wārāda ēpē quīrīā panɁda. Māwāmīna Ācōrēba quīrīā ɁɁɁɁɁmada āi cīřha panla.

³ Ācōrēba sāwā ēberārā jipa unubarida ādjirāba cawada-caa. Małda igaradapeda ara ādjia o panlneba jrlɁ panla Ācōrē quīrāpita jipa Ɂeadi carea. ⁴ BaribɁɁ Crito ijāɁɁɁɁɁda Ācōrēba jipa unubaria. Mał bēřā ley ijā o panlneba jipa Ɂeadi carea waa jrlɁɁié panla.

⁵ Moiseba ɁɁsia sāwā ēberārāra Ācōrēba diada leydeba poya jipa Ɂeadi. Nāwā ɁɁsia: “Ēberāba nał

† 9:32 Ādjia o panlneba. Griego bedeade ɁɁɁɁ cartade nāwā Ɂl Ɂla: “Ācōrēba Moisea diada ley ijā o panlneba.” ‡ 9:33

Sioł purura idjaba Jerusaleł abadaa. § 9:33 Idji quīrābe ijā Ɂaéa. Griego bedeade Ɂl Ɂla: “Peraéa.” Isaía 28:16; 1 Pedro 2:6.

leyba jara ɛlra ijã o ɛaibɛrlɔ, zocai ɛaya.”* 6 Baribɛrlɔ Crito ijãbɛrlɔda Ācõrẽba jipa unubaria. Mañ ẽberãba jarabaria: “Bɛ soɛe crĩcharãdua abalɔda bajãnaa wãida ɛɔda Crito nañ duɔaa zebi carea. 7 Crĩcharãdua abalɔda beudarã panabadamaa wãida ɛɔda Crito ãrẽbabi carea.” 8 Baribɛrlɔ Ācõrẽ Bedeade nãwã ɛɔ ɛɔa: “Bɛ Ācõrẽ bedeara cawaicha ɛɔa.† Bɛ iteba idji bedeara jaraida ɛɔa idjaba bɛ soɛeba ijãida ɛɔa.”‡ Idji bedeara daiba nãwã jaradia panɔa jũmarãba ijãnamãrẽã: 9 bɛ iteba Jesura jũmarã Boroaɔa aibɛrlɔ, idjaba Ācõrẽba idjira ãrẽbabisida bɛ soɛeba ijãibɛrlɔ, Ācõrẽba ẽdrɔ edaya. 10 Wãrãda abalɔba soɛeba ijãibɛrlɔ, Ācõrẽba jipa unuya. Iteba Jesura jũmarã Boroaɔa aibɛrlɔ Ācõrẽba ẽdrɔ edaya.

11 Ācõrẽ Bedeade nãwã ɛɔ ɛɔa: “Idji ijã ɛɔba idji quĩrĩãbe ijã ɛaéa.”§ 12 Ācõrẽra jũmarã Boro bẽrã judiorãra, judiorãé sida abarica obaria. Idjía quĩrã djuburia iwidibɔlara bio carebãbaria. 13 Ācõrẽ Bedeade nãwã ɛɔ ɛɔa: “Dadjirã Boro Ācõrẽra quĩrã djuburia iwidibɔlara jũma ẽdrɔ edaya.”*

14 Baribɛrlɔ ẽberãrãba wadi dadjirã Boro Jesucrito ijãnaé panɔne çsãwã idjía quĩrã djuburiada iwididi? Idjidebemada wadi ãrĩnaé panɔne çsãwã ijãni? Idjaba ni abalɔba ãdjía jaradiaɛe wãéɛbɛrlɔ çsãwã idjidebemada ãrĩni? 15 Ācõrẽba ni abalɔda diabueéɛbɛrlɔ, çsãwã jaradiaɛe wãni? Ācõrẽ Bedeade nãwã ɛɔ ɛɔa: “Bedeã bia jarade

* 10:5 Levitico 18:5. † 10:8 Bɛ Ācõrẽ bedeara cawaicha ɛɔa. Griego bedeade nãwã ɛɔ ɛɔa: “Idji bedeara bɛ caita ɛɔa.”

‡ 10:8 Deuteronomio 30:14. § 10:11 Idji quĩrĩãbe ijã ɛaéa. Griego bedeade ɛɔ ɛɔa: “Peraéa.” Isaía 28:16; 1 Pedro 2:6. * 10:13 Joel 2:32.

11

Ἰουδαῖοι κρίθησιν ὡς ἡμεῖς

¹ Mañ carea m̃la nañda iwidiya: ¿Ācōrēba israelerā idji ēberārāda igarasica? ¡Māwāēa! M̃da israelerānebema, Abrahāñ ēberārānebema, Benjamiñneba yōnaa. ² Ācōrēba naēna israelerāra edasia idji puruda ðamārēā. Mañ bērā ādjirāra igaraé ðla. Bārāba Ācōrē Bedeade Elíadebema ðlðada cawa panla. Elíaba Ācōrēa israelerāra nāwā bié jarasia. ³ “M̃ Boro, bðeba bedeabadarāda jūma quenasídaa idjaba b̃la animarā babue diabadada jūma ārísídaa. Ababe m̃lðr̃l ðla, bariblr̃l m̃ sída beadi carea jlr̃l panla.”* ⁴ Mañne Ācōrēba nāwā panusia: “M̃la siete mil ēberārāda m̃ itea waga eroðla. Ādjirāra Baal quīrāpita chīrāborode ðarru cobeadaca.”† ⁵ Ara mañ quīrāca nañ ewaride biða Ācōrēba idji biadeba dai judiorāda zocārāébe edasia idjiderāda ðeadamārēā. ⁶ Māwā Ācōrēba idji biadeba edasiblr̃l, daiba o panl carea edaé basía. Daiba o panl carea edaðabara, māwāra idji biadeba edaé bacasia.

⁷ ¿Mañnebemada sāwā crīcha panl? Israelerāba Ācōrē quīrāpita jipa ðeadi carea jlr̃l pananamīna jipa ðead-aé basía. Bariblr̃l israelerā zocārāé panlba ijāsídaa, Ācōrēba edaða bērā. Ādjirāda Ācōrēba jipa unusia. Waabemarāba ijā quīrīānaé basía. ⁸ Ācōrē Bedeade nāwā ðl ðla:

Ācōrēba ādjirā crīchara ðlsia poya cawarānamārēā, ādji dauba ununara poya cawarānamārēā, idjaba ādji clwlr̃lba ūrīnara poya cawarānamārēā. Ādjirāra waðibida ara māwā panla.‡

* 11:3 1 Reye 19:10,14. † 11:4 1 Reye 19:18. ‡ 11:8 Isaía 29:10.

⁹ Idjaba judiorã boro Daviba maḷḷḷebemada Ācōrēa jara-sia:

Ādjirã bia ne cobḷda carea idu crīchabidua bla cawa oéda. Māwã āduba cūrūgaḷia animarã jidabadaḷe eḷaa baebḷda quĩrãca. Maḷne ādjirãra cawa odua.

¹⁰ Ādjirãra dauberrea bea quĩrãca ḷḷdua ādjia unu panḷra cawarãnamãrēã. Idjaba ewariza bia mĩgabidua. §

Ācōrēba judiorãé ēdrḷ edada

¹¹ Naḷda mḷa iwidiya: ¿judiorãba Critora igarasiḷa bẽrã abeḷa waa Ācōrē ume poya bia beadaéca? * ¡Māwãé! Ātebḷḷḷ Crito igarapeḷada bẽrã Ācōrēba judiorãéda ēdrḷ edabaria. Māwã judiorãra jiwaiḷa beaḷapeḷa idjida quĩrãnia. ¹² Judiorãba Crito igarapeḷada bẽrã ādjirã cãyãbara Ācōrēba jũma naḷ eḷjũãnebema judiorãéra bio careba ḷla. Maḷ bẽrã judiorã wayacusa Ācōrē ume bia panebḷda ewariḷe ¿Ācōrēba jũmarãda biara carebaéca?

¹³ Mḷa judiorãéa ne jaraya. Ācōrēba mḷra bãrãmaa diabuesia jaradia ḷamãrēã. Maḷda mḷa jũma jipa o quĩrã ḷla. ¹⁴ Mḷa judiorãéa jaradia ḷḷdeba quĩrã ḷla mḷ eberãrã judiorã biḷa maḷ beḷeara ũrĩ quĩrãnida jiwaiḷa panḷ quĩrãca. Māwã Ācōrēba ādjirãra ḷcḷḷḷ ēdrḷ edaya. ¹⁵ Ācōrēba judiorãra igarada bẽrã ḷcḷḷḷ naḷ eḷjũãnebe-marãra idji ume bia ḷsia. Maḷ bẽrã Ācōrēba judiorã wayacusa bia edabḷḷḷde ¿cãrēda sãwãĩ? Ādjirã siḷa beuḷdarã quĩrãca pananada Ācōrē ume zocai beaḷia.

¹⁶ Trigo naãrã ewabḷdaḷe paḷda ocuaḷapeḷa maḷ paḷnebemada Ācōrēa aba diaḷibḷḷḷ, waabema paḷ siḷa

§ 11:10 Bia mĩgabidua. Griego bedeaḷe nãwã bḷ ḷla: “Ādji eḷcarrara jũrã ḷḷdua.” Salmo 69:22-23. * 11:11 Griego bedeaḷe nãwã bḷ ḷla: “¿Judiorãra tẽnedrḷḷapeḷa abeḷa baesiḷaca?”

Ācōrēnea. Ara maļ quīrāca jūma judiorāra Ācōrēnea, ādji drōā naēnabemarāda idjide bađa bēra. Idjaba bacuru carrada bia 𐌸𐌶𐌸𐌸, dji jlwate sida bia 𐌸eaa. Ara maļ quīrāca jūma judiorāra Ācōrēnea, ādji drōā naēnabemarāda idjide bađa bēra.

¹⁷ 𐌆𐌸𐌸𐌸 judiorāra Ācōrēnebemada jīga panesidaa olivo bacuru jlwate tētacuada quīrāca. Bāra judiorāéra Ācōrē neé panasidaa olivo bacuru iduba mēā warīda quīrāca. Barib𐌸𐌸 𐌆𐌸𐌸𐌸 bāra judiorāéra 𐌆𐌸𐌸𐌸 judiorā cacuabari Ācōrē ēberārāda panesidaa iduba mēā warīda olivo bacuru jlwatera dji tētacuadađe cara 𐌸lcuada quīrāca. Māwā idira Ācōrēba bāra sida careba 𐌸𐌶𐌶 judiorā careba bađa quīrāca.† ¹⁸ Barib𐌸𐌸 crīcharānada bāra judiorāéra judiorā cāyābara Ācōrē quīrāpita biara 𐌸eada. Quīrānebađada bārāra dji carradeba zocai pan𐌶𐌶. Dji carrara bārāneba zocai 𐌸léa.

¹⁹ Āībēra bāra judiorāéba crīchađisicada Ācōrēba judiorāra igarasida bārāda ādjirā cacuabari edai carea. ²⁰ Wārāda māwā 𐌸𐌶𐌶. Barib𐌸𐌸 Ācōrēba ādjirāra igarasia Critoda ijāpeđadaé bēra. Maļbe bārāda edasia Critoda ijāpeđada bēra. Maļ carea bārāra judiorā cāyābara biara 𐌸eada crīcharānada, āteb𐌸𐌸 Ācōrēra waya pananada. ²¹ Judiorāba ijānaé pan𐌶 carea Ācōrēba ādjirāra igarasia bacuru jlwate tētacuab𐌸𐌸 quīrāca. Ara maļ quīrāca bārā judiorāéba ijānaéb𐌸𐌸, Ācōrēba bārā sida igaraya.

²² Bio crīchađada sāwā Ācōrēba idji biadeba carebabarida idjaba sāwā cawa obarida. Judiorāba ijāpeđadaé bēra Ācōrēba cawa opeđa ādjirāra igarasia. Maļne

† 11:17 Ācōrēba bārā sida careba 𐌸𐌶𐌶 judiorā careba bađa quīrāca. Griego bedeade nāwā 𐌸𐌶 𐌸𐌶𐌶: “Bāra sida bacuru 𐌸a dji carradeba ze 𐌸ldeba bia pan𐌶𐌶.”

bārã judiorãéera idji biaðeba careba ðla idjaba careba ðaya. Bariblrã mañneba pananida panla. Bārãba ijã pananaéblrã, Ācōrēba bārã siða cawa opeða igaraya bacuru jlwate tētacuablrã quĩrãca. ²³ Idjaba judiorã Crito ijãnaé pananaba ijãniblrã, Ācōrēba ãdjirãra wayacusa bia edaya dji jlwate tētadaðe wayacusa cara ðblrã quĩrãca. Idji lðlaðeba mãwã poya oya. ²⁴ Wãrãda bārã judiorãéera olivo bacuru iduba mēã wariða quĩrãca panasiða. Ācōrēba mañ bacurudebemada tētacuapeða olivo bacuru uðaðe cara ðlcuasia. Mãwã ðaié ðmĩna Ācōrēba osia. Mañ bēã ĵjudiorãra wayacusa poya edaéca dji uða bacuru jlwatera wayacusa cara ðlcuablrã quĩrãca?

Ācōrēba jūma israelerã ēdrã edaiðebema

²⁵ Djabarã, mña quĩrã ðla Ācōrēba naēna cawabié ðaðada bārãba cawaðida. Mãwã judiorã cãyãbara biara ðeada crĩchadaéa. Ācōrēba naēna cawabié ðaðara nałgla: zocãrã judiorãda clwlrã zarea panesiða idjaba clwlrã zarea panenia aba jūma dji Crito ijãnida panl judiorãéba ijãbldaða. ²⁶ Mãwãnacarea Israel purura Ācōrēba jūma ēdrã edaya. Ācōrē Bedeade nãwã ðl ðla:

Dadjirã Ēdrã Edabarira Sioł puruðeba zeya.‡

Idjia Jacoboðeba yōpeðadarãba cadjirua opeðadara jūma quĩrãdoaya.

²⁷ Mña ãdjirã ume beðea ðlðara oya. Ādjia cadjirua opeðadara quĩrãdoaya.§

²⁸ Judiorãba beðea bia Jesuðebemada igara panl bēã Ācōrē ume dji quĩrã. Mañ bēã bārã judiorãéera Ācōrē ēberãrãda poya ðeaðia. Bariblrã Ācōrēba ãdjirã

‡ 11:26 Sioł purura idjaba Jerusaleñ abadaa. § 11:27 Isaía 59:20-21; 27:9.

drõã naẽnabemarãra edada bẽrã wadibida quĩrĩã ðla.

²⁹ Wãrãda Æcõrẽba diaðara jãrĩcaa. Idjia tr̃nara igaracaa.

³⁰ Bãrã judiorãẽba naẽna Æcõrẽra ijãnaca basía. Baribɿɿɿ judiorãba ijãnaé panɿ bẽrã idira Æcõrẽba bãrãra quĩrã djuburia ðla.

³¹ Ædjirãba idira ijãnacaa nocoarebema ewaride Æcõrẽba quĩrã djuburiamãrẽã bãrã judiorãé quĩrã djuburia ðl quĩrãca. ³² Wãrãda Æcõrẽba iduaribisia jũmarãda cɿwɿɿɿ zarea ðeaðamãrẽã. Mãwã jũmarãda quĩrã djuburiaya.

³³ Æcõrẽra bio ne cawa ðla idjãba crĩcha cawa ðla.

Idjia oi crĩcha ðlra ni aɰalɿa poya cawaðaéa. Idjia o ðl sida poya cawaðaéa.

³⁴ ¿Caiba Æcõrẽ crĩchara cawa ðl? ¿Caiba idjía crĩchada jaradiabari?

³⁵ ¿Caiba Æcõrẽra ne diasí jẽda diamãrẽã?

³⁶ Æcõrẽbɿɿɿ ne jũmada osia. Ne jũmada idjideba ðla idjãba idjì itea ðla.

Dadjirãba ewariza idjía bia beðeaðida panɿa. Bia ðla mãwã ðaída.

12

Æcõrẽ itea beaðadua

¹ Maɿba djabarã, Æcõrẽba bãrãra quĩrã djuburiaða bẽrã, mãã bãrãa beða djuburiaya ara bãdjida Æcõrẽa diaðamãrẽã. Idjì itea bia beaðadua bãrãra bia unumãrẽã. Mãwã bãrãba wãrãda idjì itea bia oðia. ² Naɿ èjũãnebemarãba quĩrĩã panɿ quĩrãca nĩbarãnadua, àtebɿɿɿ crĩcha djìwiði Æcõrẽba dia ðlðeba jipa nĩbaðadua. Mãwã Æcõrẽba quĩrĩã ðlra bãrãba cawaða. Jũma idjia quĩrĩã ðlra bia ðla, jipa ðla, idjãba idjia bia unu ðla.

³ Æcõrẽba idjì biaðeba mãra ðlsia idjì itea ne o ðamãrẽã. Maɿ bẽrã mãã bãrãa naɿda jaraya: ni aɰalɿa crĩchaié ðla

ara idjida dji dromaara ɓɔda. Bārāba Critora ijāpedada bērā Ācōrēba bādjiza awara awara diasia ne ođamārēā. Maļ bērā idjia diađa quīrāca bādjia o panɓnebemada jipa crīchađadua. ⁴ Dadji cacuara aba ɓɓmīna dadji cacuađe zocārā eropanɓa, jɓwada, jirūda, boroda, ne jūmaa. Baribɓɓɓɓ dadji cacuađe ɓeaba aɓarida ođacaa. ⁵ Ara maļ quīrāca dadjirāra zocārā panɓmīna, Crito ume panɓ bērā cacua aba ɓɓ quīrāca panɓa. Māwā dadjirā jūmarāda cacua aɓaɓađe ābaa panɓa.

⁶ Ācōrēba idji biađeaba dadjirāza ne ođamārēā awara awara diasia. Idjia ɓɓɓɓɓɓ diasia idjiđeaba beđeadaṃārēā. Māwā diasibɓɓɓɓ, ādjia wārāda ijā panɓneba māwā beđeada-ida panɓa. ⁷ Idjia ɓɓɓɓɓɓ diasia djārā carebaṃārēā. Māwā diasibɓɓɓɓ, djārāra carebaṃida panɓa. Idjia ɓɓɓɓɓɓ diasia idji beđeada jaradiaṃārēā. Māwā diasibɓɓɓɓ, idji beđeera jaradiaṃida panɓa. ⁸ Idjia ɓɓɓɓɓɓ diasia djabarā careba panɓneba biara ijānamārēā. Māwā diasibɓɓɓɓ, djabarāra carebaṃida panɓa biara ijānamārēā. ɓɓɓɓɓɓ diasia ne dia panɓneba djārā carebaṃārēā. Māwā diasibɓɓɓɓ, sobiađeaba diaṃida panɓa. ɓɓɓɓɓɓ diasia djabarā boroda ɓeadaṃārēā. Māwā diasibɓɓɓɓ, quīrācuīta jipa o ɓeadaṃida panɓa. Idjaba ɓɓɓɓɓɓ diasia djārā quīrā djuburi-aṃārēā. Māwā diasibɓɓɓɓ, ɓɓsriṃađeaba quīrā djuburi-aṃida panɓa.

⁹ Sođeaba dji quīrīā ɓeadaṃadua. Jūma cadjiruara igaraṃadua. Biadrɓ ēpēnadua. ¹⁰ Wārā quīrīāneba dji quīrīā ɓeadaṃadua. Crīcha biađeaba dji waya ɓeadaṃadua idjaba djārāda biara crīchaṃadua. ¹¹ Coa ɓearānadua, āteɓɓɓɓ zoquea ɓeadaṃadua. Dadjirā Boro Jesuba quīrīā ɓara sođeaba jūma oṃadua. ¹² Ācōrēneba ne edaṃida cawa panɓ bērā ɓɓsriṃa ɓeadaṃadua. Bia mīga panɓne droaṃadua. Ewariza Ācōrēa iwidiṃadua. ¹³ Ācōrē ēberārā dji ne neé quedeara

³ Wārāda jipa o ðeaba ādji boroba cawa oida wayaḏa-caa, ātebɫɫ cadjirua o ðeabɫɫ wayabadaa. Maɫ bēṛā bārā bororā ume ne wayaa neé ða quiṛĩā panɫɫɫ, biada oḏadua ādjia bia ununamārēā. ⁴ Wārāda bārā bororāra Ācōrēba idji nezocarā quiṛāca ðasia bārāda care-baḏamārēā. Baribɫɫ bārāba cadjiruada oḏibɫɫ, ādjida wayaḏadua wārāda bio cawa oḏida panɫ bēṛā.* Ādjira Ācōrē nezocarā quiṛāca panɫa cadjirua o ðeara cawa oḏi carea. ⁵ Maɫ bēṛā bārāra naɫ ējūānebema bororā jɫwaēḏa ðeaḏida panɫa cawa orānamārēā. Maɫ awara ādjirā jɫwaēḏa ðeaḏida panɫa, cawa panɫ bēṛā māwā ðaira jipa ðɫda. ⁶ Maɫ carea bārāba parata diaḏida panɫra bārā bororāra diabadaa. Jūma dadjirā druara ādjide ðɫ bēṛā idjaba ādjirāra Ācōrē nezocarā quiṛāca panɫ bēṛā, bārāba maɫ paratara diaḏida panɫa.

⁷ Jūmarāa diaḏadua bārāba ādjiza diaḏida panɫ quiṛāca. Bārā bororāa parata diaḏida panɫra diaḏadua. Bārāba wayaḏida panɫra wayaḏadua. Bārāba bia jaraḏida panɫra bia jaraḏadua.

⁸ Bārāba diai bara panɫɫɫ, jēda diaḏaé ðearānada. Aḏabe dji quiṛĩā ðeaḏadua. Djārā quiṛĩā ðɫba jūma Ācōrēba Moisea diaḏa leyra ijā o ðɫa. ⁹ Maɫ leyba jara ðɫa: “Daunemarādua, mĩā bearādua, ne drɫarādua, djārāba eroḏara awuarādua.”† Maɫra idjaba jūma maɫ leyba jara ðɫ siḏa naɫ crĩcha aḏalɫba jūma jara ðɫa: “Djārāra quiṛĩādua ara bɫdji quiṛĩā ðɫ quiṛāca.”‡ ¹⁰ Quiṛĩā eroḏba djārāra bié ocaa. Djārā quiṛĩā ðɫde jūma Ācōrēba Moisea diaḏa leyra ijā o ðɫa.

* 13:4 Wārāda bio cawa oḏida panɫ. Griego bedeaḏe nāwā ðɫ ðɫa: “Necora idji quiṛĩābe eroḏacaa.” † 13:9 Exodo 20:13-15,17.

‡ 13:9 Levitico 19:18.

¹¹ Jūma maļgla o pananadua cawa panla bērā naļ ewarira sāwā ģada. Ļrāmanadua. Waa cāi ģearānadua. Dadjirā naļ ējūā cadjiruadebema ēdrādi ewarira caitaara ģla dadjia naārā iĵāpeada cāyābara. ¹² Naļ ewari cadjiruara jōboċoa diamasi nūmanada ģnadrlboċo quīrāca. Maļ bērā dadjirāba cadjiruada idu ģċapeada biada oċida panla. Māwā dadjirāra cadjiruadebemada jūma jūātrā ģeada sordaoba jūātrābariba idji cacua jūātrā eroģla quīrāca. ¹³ Dadjirāra quīrāipa nībaċida panla āsa nībabada quīrāca. Ķsriċa obadaċe beu nībaċiē panla, auċuada o nībaċiē panla, caicaya ģeadiē panla, idjaba djārāba eroģla carea biē crīċadiē panla. ¹⁴ Ātebrā ċadjirā Boro Jesucrito nībaċa quīrāca nībaċadua. Naļ djaraba cadjirua o quīrā ģlra iduaribirānadua.

14

Djabarā biē jaradiē panla

¹ Djaba ābalba dadjia Jesucrito iĵā panlnebemada waċi bio adua ģlbrā, idjira bia edaċadua. Baribrā idjia adua ģċebema carea idji ume caicayarānadua. ² Mā naċda jara ģla: ģcārlā djabarāba cawa panla ne jūmada coċida panla. Baribrā ģcārlā djabarāba dadjia Jesucrito iĵā panlnebemada waċi bio adua panla bērā crīċa panla ābabe néuċebemada coċida panla. ³ Baribrā ne jūma cobariba ne jūma cocada igaraiē ģla. Idjaba ne jūma cocaba ne jūma cobarida biē jaraiē ģla, umena Ācōrēba edada bērā. ⁴ Ķbrā cai māwā djārā nezocada biē jarai carea? Idji borobrā jaraya bia o ģada wa biē o ģada. Baribrā dadjirā Boro Ācōrēba jaraya jūma idji nezocarāba bia o panla, idji lģaċeba careba ģl bērā bia o panamārē.

⁵ Idjaba ḷcɹɹɹ djabarāba crīcha panɹa ḷcɹɹɹ ewarira ewari dromada. ḷcɹɹɹ djabarāba crīcha panɹa ewarira jūmaena abarida. Baribɹɹɹ ādjiza soḑeba crīcha panɹ quīrāca oḑida panɹa. ⁶ Ewari droma waga ɸɹba dadjirā Boro Ācōrē itea māwā o ɸɹa.* Ne jūma cobariba māwā cobaria dadjirā Boro Ācōrēra waya ɸɹ bērā. Maḷ carea ne cobɹɹɹɹɹɹ idjia Ācōrēa bia ɸɹaḑa abaria. Idjaba ne jūma cocaba māwā cocaa dadjirā Boro Ācōrēra waya ɸɹ bērā. Maḷ carea ne cobɹɹɹɹɹɹ idjia biḑa Ācōrēa bia ɸɹaḑa abaria.

⁷ Ni abalɹa ara idji itea zocai ɸɹéa. Idjaba ni abalɹa ara idji itea beuéa. ⁸ Zocai panɹne dadjirā Boro Ācōrē itea zocai panɹa. Idjaba beusidara dadjirā Boro Ācōrē itea beuḑia. Māwā zocai panɹne wa beubɹɹɹɹɹɹ biḑa dadjirā Boro Ācōrēnea.

⁹ Critora beusia beuḑarā Boro bai carea. Idjaba ḷrēbasia zocai ɸea Boro bai carea. ¹⁰ Maḷ bērā ¿cārē cārēā ɸɹ djabada biéjara ɸɹ? ¿Cārē cārēā idjira igara ɸɹ? Jūma dadjirāra Ācōrē quīrāpita panania dadjiza opeḑaḑara cawa omārēā.† ¹¹ Ācōrē Bedeade nāwā ɸɹ ɸɹa:

Dadjirā Boroba nāwā jara ɸɹa: mḷra wārāda zocai ɸɹ bērā
wārāneba jaraya jūmarāda
mḷ quīrāpita chīrāborode cobeaḑida mḷa bia bedeaḑi
carea.

Idjaba jūmarāba jaraḑia mḷra Ācōrēda.‡

¹² Wārāda dadjiza opeḑaḑara Ācōrēa jūma jaraḑia. ¹³ Maḷ bērā djārāba o ɸɹ carea waa bié bedeaḑié panɹa. Ātebɹɹɹ soḑeba nāwā crīchaḑida panɹa: dadjia o panɹneba djaba abalɹa cadjiruade ɸaebieḑibɹɹɹ, biara ɸɹa oḑaéda. ¹⁴ Mḷra

* 14:6 Griego bedeaḑe ḷcɹɹɹ cartade naḷ siḑa ɸɹ ɸɹa: “Ewari droma wagaé ɸɹba māwā o ɸɹa dadjirā Boro Ācōrē itea.”

† 14:10 Ācōrē. Griego bedeaḑe ḷcɹɹɹ cartade “Crito” ɸɹ ɸɹa.

‡ 14:11 Isaía 45:23.

dadjirã Boro Jesucrito ume ɓa bẽrã wãrãda cawa ɓa ni aɓaɓ djicoda cadjirua ɓaɓda. Baribɓaɓ aɓaɓba baridua djico coida cadjiruada crĩchaibɓaɓ, maɓɓara cocara ɓa. ¹⁵ ɓa co ɓaɓɓaɓ ɓa djabada idji soɓe bié ɓeibɓaɓ, ɓaɓa quĩrĩãneba nĩã. ɓa co ɓaɓɓaɓ ɓa djaba crĩchara ãrĩrãdua Critora idji carea beuda bẽrã. ¹⁶ Bãrãba o panɓa biada cawa panɓa. Baribɓaɓ djãrãba maɓda bié jaraɓibɓaɓ, orãnadua bié bedearãnamãrẽã. ¹⁷ Æcõrẽba pe eroɓaɓɓe-marãa jaracaa cãrẽda coɓida panɓda idjaba cãrẽda doɓida panɓda. Æteɓɓaɓ quĩrĩã ɓa ãdjirãba idji Jaureɓaɓ jipa o pananida, necai pananida, idjaba ɓaɓrĩda pananida. ¹⁸ Crito mãwã ẽpẽ ɓeara Æcõrẽba bia unu ɓa. Ɛberãrã biɓa bia unubadaa.

¹⁹ Maɓ carea jɓaɓɓida panɓa djabarã ume necai ɓeadi carea. Mãwã dji careba panania biara ijãni carea. ²⁰ Bãrãba co panɓneba Æcõrẽba djãrã soɓe oɓara ãrĩrãnadua. Wãrãda Æcõrẽ quĩrãpita jũma djicora bia ɓa. Baribɓaɓ bié ɓa dadjia co panɓneba dewaraɓda cadjiruade ɓaebidida. ²¹ Biara ɓa nedjara coɓda, uva ɓa doɓda, wa ni cãrẽ siɓa oɓda ɓa djabara cadjiruade ɓaebi amaaba.

²² ɓa ne jũmada coida ɓaɓda crĩcha ɓaɓɓaɓ, wa ne jũmada cocara ɓaɓda crĩcha ɓaɓɓaɓ, aɓabe ɓaɓɓaɓ Æcõrẽ ume ɓa crĩchara cawaida ɓa. ɓa crĩcha ɓa quĩrãca djãrãa ogo crĩchabirãdua. Wãrãda dadjia o panɓ carea dadji soɓe bié crĩchadaɓɓaɓ, bio ɓaɓrĩda panania. ²³ Baribɓaɓ aɓaɓba nãwã crĩchaisicada: “Æĩbẽrã naɓɓara cocara ɓa.” Dji mãwã crĩcha ɓaɓa maɓda coibɓaɓ, idji soɓe bié ɓeya, bié o ɓaɓda crĩcha ɓa bẽrã. Wãrãda aɓaɓba o ɓaɓa ãĩbẽrã jipa ɓaɓda crĩchaibɓaɓ, cadjiruada o ɓa.

15

Djārāra carebađadua bia pananamārēã

¹ Dadjia ĩjã ɓɓɓebema bio cawa ɓeaba mǎcua adua queɓɓeara carebaɓida panɓa. Aɓabe dadjia quĩrĩã panɓda oɓiẽ panɓa. ² Āteɓɓɓɓ djārāba quĩrĩã panɓɓɓɓ oɓida panɓa ādjida bia ɓeadaamārēã idjaba biara ĩjānamārēã. ³ Wārāda Crito biɓa ara idjia quĩrĩã ɓɓɓa oẽ basía, āteɓɓɓɓ Ācõrẽ Beɓeade ɓɓ ɓɓ quĩrāca mǎwāsia. Nǎwǎ ɓɓ ɓɓa: “Ācõrẽ, ādjirāba ɓɓ biẽ jarasidaɓe mǎ sida biẽ jarasidaa.”* ⁴ Ne jũma Ācõrẽ Beɓeade ɓɓɓara dadjirāa jaradiai carea ɓɓa. Dadjirāra sobiabibaria idjaba carebabaria jũma droaɓamārēã. Mǎwǎ dadjirāba wārāda cawa panɓa Ācõrẽ ume ewariza bia pananida. ⁵ Ācõrēba dadjirāra sobiabibaria idjaba carebabaria jũma droaɓamārēã. Mǎ quĩrĩã ɓɓa ara mǎ Ācõrēba bārāra careba ɓaɓida abarica crĩɓadaamārēã Jesucritoba quĩrĩã ɓɓ quĩrāca. ⁶ Mǎwǎ bārāba dadjirā Boro Jesucrito Zeza Ācõrēã ābaa bia beɓea panania.

Beɓea bia Critoɓebema judiorǎẽ itea biɓa ɓɓa

⁷ Critoba bārǎ bia eɓaɓa quĩrāca dji bia eɓaɓadua. Mǎ unubɓɓaɓe ēberārāba Ācõrēã bia beɓeadaɓa. ⁸ Mǎ jaraya: Critora zesia dai judiorǎ carebai carea. Mǎwǎ Ācõrēba judiorǎ drõã naẽnabemarǎ ume beɓea ɓɓɓara Jesucritoba osia. Mǎɓa unubisia Ācõrēra wārāda beɓea aba ɓɓda. ⁹ Idjaba Critora zesia judiorǎẽba Ācõrēã bia beɓeadaamārēã ādjirāra quĩrǎ djuburiada bērǎ. Mǎneɓemada Ācõrẽ Beɓeade nǎwǎ ɓɓ ɓɓa: Mǎ ɓɓda judiorǎẽ tǎẽna bia jaraya. Mǎ ɓɓa bia jara trǎãya.†

¹⁰ Idjaba nǎwǎ ɓɓ ɓɓa:

* 15:3 Salmo 69:9. † 15:9 Daviba mǎwǎ ɓɓasia Salmo 18:49ɓe.

Bārã judiorãé, Ācõrẽ puru ume ðasriðaðadua.‡

¹¹ Idjaba nãwã ðl ðla:

Jũma bārã judiorãé, dadjirã Boro Ācõrẽa bia bedeaðadua.

Jũma puru ðea, idjía bia bedeaðadua.§

¹² Idjaba Isaíaba idji cartade nãwã ðasia:

Jeséðeba aba zeya.* Małgara jũma puru ðea Boroda ðeya. Israelerãéba idjira ijãnia ne jũma bia ãdjia jã panlra diamãrẽã.†

¹³ Ne jũma bia dadjia jã panlra Ācõrẽba diaya. Bãrãba idjida ijã panl bẽrã młã quĩrĩã ðla idjia bãrãra bio ðasriðabida idjaba necai ðlida. Mãwã Ācõrẽ Jaure lðlaðeba bãrãba biara cawadã ne jũma bia dadjia jã panlra wãrãda edaðida.

Pauloba judiorãéa jaradiabaria

¹⁴ Djabarã, młã cawa ðla bãrãba biada wãrãda o panlra idjaba bio cawa panl bẽrã poya dji jaradiadida.

¹⁵⁻¹⁶ Mãwãmĩna nał cartade młã łcłrł crĩchada ebuða ðasia bãrãba quĩrãdoarãnamãrẽã. Mãwã ðasia Ācõrẽba idji biadeba młra ðlða bẽrã judiorãé tãena Jesucrito nezocada ðamãrẽã. Mał bẽrã bedea bia Ācõrẽnebemada ãdjirãa jaradia ðla. Ijãsidara sacerdoteba animarã babue diablrl quĩrãca młã ãdjirãra Ācõrẽa dia ðla bia unumãrẽã. Małne Ācõrẽ Jaureba ãdjirãra Ācõrẽ itea bia ðlya.

¹⁷ Jesucrito ume ðl bẽrã młã Ācõrẽ itea o ðl carea bio ðasriða ðla. ¹⁸⁻¹⁹ Bariblrl ara młdjiðebemada ni maãrĩ bida bia bedeaéa. Aðabe Critoba młneba odadebemada bia bedeaaya. Wãrãda młneba Critoba carebasia judiorãéba Ācõrẽra ijãnamãrẽã. Młã jaradia ðlðeba, o

‡ 15:10 Deuteronomio 32:43. § 15:11 Salmo 117:1. * 15:12 Jesé. Jeséra judiorã boro Davi zeza basía. łcłrł cartade Jeséra Isaí abadaa.

† 15:12 Isaía 11:10.

ɁɁɁɁɁ, ne ununaca o ɁɁɁɁɁ bida mǎwǎ carebasia. Mǎa Ācōrē Jaure ɁɁɁɁɁɁ jūma maɁɁɁɁ osia. Jerusaleǎneba aba Ilirico druaɁaa beɁea bia CritoɁɁɁɁɁɁ mǎa jūma jaradiaida ɁɁɁama jaradiasia. ²⁰ Wārāda beɁea bia CritoɁɁɁɁɁɁ mǎa jaradia quīrīǎ ɁɁa waɁi ūrīnacama. DewaraɁba jaradia ɁɁma mǎa jaradia quīrīǎ. ²¹ Mǎwǎ mǎa Ācōrē BeɁeaɁe ɁɁ ɁɁ quīrāca o ɁɁa. Nǎwǎ ɁɁ ɁɁa: Idjidebema jaraɁaca ɁɁama ēberārāba ūrīnia. Idjidebema ūrīnaca ɁɁɁaba cawadia.†

Paulo Romanaa wāida crīchaɁa

²² MaɁ carea Ɂarima zocārǎ mǎra bārāmaa wǎ quīrīǎ ɁɁmīna poya wǎé ɁɁa. ²³⁻²⁴ BaribɁɁɁ namara jūma jaraɁaa bērǎ ara nama caitara neéa sāma CritoɁɁɁɁɁɁ jaradiaida. MaɁba mǎra España druaɁaa wāida crīcha ɁɁa. WābɁɁɁɁɁ bārāma wībəriya. Mǎwǎ crīcha ɁɁa dārābɁɁɁ bērǎ bārǎ aɁɁe wǎ quīrīǎ ɁɁa. Bārǎ ume dārǎ ɁɁsriɁaaɁarea āībērǎ bārāba poya carebaɁisicada mǎ bia wāmārēǎ. ²⁵ BaribɁɁɁ ara nawena mǎra Jerusaleǎnaa wāya paratada Ācōrē ēberārǎa diai carea. ²⁶ MaɁ paratara djabarǎ Macedonia druaɁɁɁɁɁɁ, Acaya druaɁɁɁɁɁɁ bida ɁɁsriɁa jɁɁɁ pesiɁaa Ācōrē ēberārǎ Jerusaleǎnebema dji ne neé queɁeara carebaɁi carea. ²⁷ MaɁ djabarǎ judiorǎéba ɁɁsriɁa maɁ paratara djabarǎ judiorǎ itea jɁɁɁ pesiɁaa. Wārāda mǎwǎ oɁida panasiɁaa judiorǎa diai bara panɁ quīrāca. Judiorǎéba ne jūma bia Ācōrēnebemada judiorǎneba edasiɁa bērǎ, djabarǎ judiorǎa ne bia naɁ ējūǎnebemada diadiɁa panɁa. ²⁸ MaɁ parata djabarǎ Jerusaleǎnebemarǎa diadaɁarea mǎra España druaɁaa wāya. WābɁɁɁɁɁ bārāma wībəriya. ²⁹ Mǎa

† 15:21 Isaía 52:15.

cawa ʘla bārāma jūēbɔɾɔde Critoba dadjirāra bio carebaida. §

³⁰ Djabarā, Ācōrē Jauredeba dadjirāra dji quīrīā panla. Mañ bērā dadjirā Boro Jesucritodeba m̄la bārāa bedea djuburiaya m̄l careba Ācōrēa iwidiidamārēā. ³¹ Idjía iwidiidadua Judea druadebema Jesu ijāé beaba m̄ra bié orānamārēā. Idjaba iwidiidadua m̄la parata Ācōrē ēberārā Jerusaleñnebema itea edebɔɾɔra bia edadāamārēā. ³² Māwānacarea Ācōrēba quīrīāibɔɾɔ, m̄ra bārāmaa ʘs-rida wāya idjaba bārā tāēna bia ɔñāũ ʘaya. ³³ M̄la quīrīā ʘla Ācōrē dadji necai ʘai diabarira jūma bārā ume ʘaida. Bia ʘla māwā ʘaida.

16

Pauloba nañ cartade jīrūare ʘada

¹ M̄la bārāa dadjirā djabawērā Pebeda bia jaraya. Idjira Cencrea purude djabarā carebabaría.* ² Dadjirā Boro tr̄neba bia edadadua Ācōrē ēberārāba odida panl quīrāca. Idjia ēberārāda zocārā carebasia. M̄l sida bio carebasia. Mañ bērā ne jūmaneba idjira carebadadua.

³ Djabawērā Priscilaa, djaba Aquilaa biēa jaraadadua m̄la quīrīā ʘada ādjira bia pananida. Ādjia m̄l quīrāca abarica Jesucrito trajura o panla. ⁴ Ādjira m̄l carebadi carea minijichiade panasiēaa. M̄la, jūma djabarā judiorāé biēa ādjía bia ʘlada abadaa. ⁵ Idjaba djabarā ādji dede dji jɔɾebadarāa jaraadadua m̄la quīrīā ʘada ādjirāra bia duananida. M̄l djaba bio quīrīā ʘl Epenettoa abari quīrāca jaraadadua. Acaya druade idjiabɔɾɔ naārā Jesucritora

§ 15:29 Critoba. Griego bedede ɔɾɔɔ cartade ʘɔ ʘla: “Bedea bia Critodebemaba.” * 16:1 Djabarā carebabaría. Griego bedede ʘɔ ʘla “diacono.” Pebera wērā basía. Mañ carea cāpūrīā bedede “diaconisa” jarabadaa.

ijāsia. ⁶ Djabawērā Mariaa jaraɖadua m̄la quĩrĩā ɓɓda idjira bia ɓaɓda. Idjia bārāra bio careba ɓɓla. ⁷ M̄ djabarā judiorā Andronicoa, Juniaa biɓa ɓɓari quĩrāca jaraɖadua. Ādjira m̄l ume ābaa preso panasidaa. Ādjidebemada Jesuba diabueɖarāba bia crīcha panla. M̄la Crito ijāi naēna ādjia ijāsidaa.

⁸ M̄ djaba Ampliatoa jaraɖadua m̄la quĩrĩā ɓɓda idjira bia ɓaɓda. Dadjirā Boro Jesucritoɖeba idjira bio quĩrĩā ɓɓla. ⁹ Djaba Urbanoa jaraɖadua m̄la quĩrĩā ɓɓda idjira bia ɓaɓda. Idjia dai ume ābaa Jesucritoɖebemada jaradia ɓɓla. Djaba Estaquía biɓa ɓɓarica jaraɖadua. Idji siɓa m̄la quĩrĩā ɓɓla. ¹⁰ Djaba Apelea jaraɖadua m̄la quĩrĩā ɓɓda idjira bia ɓaɓda. Idjia unubisia Critora wārāda ijā ɓɓda. Jūma Aristobulo ēberārāa biɓa ɓɓari quĩrāca jaraɖadua. ¹¹ M̄ djaba judio Herodioḷa jaraɖadua m̄la quĩrĩā ɓɓda idjira bia ɓaɓda. Narciso ēberārā dadjirā Boro ijā ɓɓeaa jaraɖadua m̄la quĩrĩā ɓɓda ādjirāra bia duananida. ¹² Djabawērā Tripenaa, Triposaa biɓa jaraɖadua m̄la quĩrĩā ɓɓda ādjira bia pananida. Ādjia dadjirā Boro itea bia o panla. Idjaba djabawērā Persidāa ɓɓarica jaraɖadua. Idjia biɓa dadjirā Boro itea bia o ɓɓla. ¹³ Djaba Rupo dadjirā Boroba edaɖaa, idji papaa biɓa jaraɖadua m̄la quĩrĩā ɓɓda ādjira bia pananida. Idji papara m̄l papaca ɓɓla. ¹⁴ Djaba Asincritoa, Plegontea, Hermaa, Patrobāa, Hermea, idjaba djabarā ādjirā ume duanla biɓa jaraɖadua m̄la quĩrĩā ɓɓda ādjirāra bia duananida. ¹⁵ Idjaba djaba Pilologoa, Juliaa, Olimpaa, Nereóa, idji djabawērāa, idjaba jūma Ācōrē ēberārā ādjirā ume duanla biɓa jaraɖadua m̄la quĩrĩā ɓɓda ādjirāra bia duananida. ¹⁶ Wārā quĩrĩāneba dji bia edaɖadua.† Jūma Crito ēberārāba quĩrĩā panla bārāra bia duananida.

† 16:16 Wārā quĩrĩāneba dji bia edaɖadua. Griego bedeaɖe nāwā ɓɓl ɓɓla: “Isō bia quĩruɖeba dji bia edaɖadua.”

¹⁷ Djabarã, m̃a bārãa bedeã djuburiaya quĩrãcuita beadamãrẽã. Ἰσχυρὰ djabarãa awara awara crĩch-abibadaa. Bārãba wārã bedeã cawapedadara ãdjirãba quĩrã awara jaradiabadaa. Mañ eberãrã ume ãbaa bearã-nadua. ¹⁸ Ἰδὲ ãdjirãba dadjirã Boro Jesucritoba quĩrã ðlra o panlã, ãteblrl ãdjia quĩrã panldrl o panla. Ἰδὲ bedeã biya quirudeba dji cūrũgaicha beara cūrũgabadaa.

¹⁹ Ἰνὸς cawa panla bārãba Ἰcõrẽ bedeara wārãda ijã o panlda. Mañ carea m̃ra ðlsrĩda ðla. Wārãda m̃a quĩrã ðla bārãba biada o cawadida idjaba cadjiru-ada oðããda. ²⁰ Ἰcõrẽ dadji necai ðai diabariba dārããne diaurura poyapeda bārã jlwaeda ðlya.† M̃a quĩrã ðla dadjirã Boro Jesucritoba idji biadeba bārãra careba ðaida.

²¹ Djaba Timoteo m̃ ume ãbaa jaradia ðlba quĩrã ðla bārãra bia duananida. Idjaba m̃ djabarã judiorã Lucioba, Jasołba, Sosipatero biã quĩrã panla bārãra bia duananida.

²² M̃ra Tercioa. Pauloba m̃ã nañ cartara ðlbi ðla. Dadjirã Boro Jesucritodeba m̃a quĩrã ðla bārãra bia duananida.

²³ Djaba Gayo biã quĩrã ðla bārãra bia duananida. M̃ra idji dede ðla. Djabarã jũmarãda idji dede ãbaa dji jlrebadaa. Nañ purudebema parata wagabari Erastoba, djaba Cuarto biã quĩrã panla bārãra bia duananida.

²⁴ M̃a quĩrã ðla dadjirã Boro Jesucritoba idji biadeba bārãra careba ðaida.

Pauloba Ἰcõrẽã bia jarada

²⁵⁻²⁶ M̃a bedeã bia Jesucritodebemada jaradia ðabaria. Ara mañ bedeadeba Ἰcõrẽba bārãra poya carebaya zarea beadamãrẽã. Mañ bedeara Ἰcõrẽba naẽna cawabiẽ basia

† 16:20 Diaurura poyapeda bārã jlwaeda ðlya. Griego bedeadẽ nãwã ðl ðla: “Diaurura bārã jĩrũ edre berradgaya.”

baribλλ idira cawabisia. Idjiðeba beðeabadarãba maãra cartade ðasidaa. Æcõrẽ beucaba mãwã ðλbisia druazabemarãba ùrĩnapeda Jesucritoda ijãnamãrẽã. Æcõrẽa bia beðeadida paηλa. ²⁷ Idjira aðabλλ ðλa. Ne jũmada cawa ðλa. Jesucritoðeba dadjirãba ewariza idjía bia beðeadida paηλa. Bia ðλa mãwã ðaida.

Ãcõrẽ Bedea

New Testament in Emberá, Northern (PM:emp:Emberá, Northern)
copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Emberá, Northern

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Emberá, Northern

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

